

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 10. V aastakäik

TEATAJA

15. mail 1930. a.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
 Poolaastas . . . " 1.50
 Välismaale . . . " 5.00
 Poolaastas . . . " 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
 Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35
 Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval
 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. kr. 40.00
 1/2 " " 22.00
 1/4 " " 12.00
 Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Mõtteid Eesti nädalate puhul. Riigi hangete seaduse eelnõu. Kodukäsitöö areng Eestis. Eesti kaubalaevastik. Kartallturu korraldamine Daanis. Väliskaubandus 1929. a. Kaubandus-tööstuskoja kirjavahetus. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Äride-register. Ableluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Tolduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Kerge on hea perenaine olla kui tarvitusel taimevõi

== PRIIMA ==

PRIIMA

TAIMEVÕI

TAIMEVÕI-JA ÕLI TEHASED
 A/S "EXTRAKTOR" TALLINN, TELLISKIVI 9. Kõn. 29-03.

Mõtteid Eesti nädalate puhul.

Oleme juba nagu harjunud seega, et meie väliskaubanduse bilanss aastast aastasse võrdlemisi suurt passiviteeti näitab. Ühtlasi näib sisseveo ülekaal meil väljaveo ees alatasa tõusvat. Tähtsamad rahva tuluallikad on ara kasutatud, riigi kulla ja välisvaluuta tagavarad kahanevad, välislaenu, mis rahakursi ülalhooldmiseks on tehtud, sulavad jõudsasti kokku.

Kuhu meie niiviisi jõuame, kas on meil õigus säärast talitada?!

Vanad eestlased võisid õigusega uhked olla oma visadusele, energiale ja kokkuhoiule; moraal ja kohusetunne seisis väga kõrgel, mille poolest meie praegu, mil oleme iseseisvad, ei saa kiidelda.

Et iga riigi iseseisev olemasolu just tema majanduslikust olukorrast oleneb, on meile kõigile selge, kuid meie majanduselu juhtimises ei näe meie kahjuks küllalt kindlat joont. — Võtame näiteks kas või meie tollipoliitika. Rääkimata juba kooskõlastamata tollimääradest, võib tähele panna, et meil tolle mõne kaubaartikli pealt tõstetakse mitmekordseks, võrreldes kauba väärtusega. Kuid seejuures unustatakse sootuks, et liig kõrged tollid soodustavad salakauba sissevedu, sest sellele meelitab inimesi suur vahetlaskas. Ehkki mõnikord sisse kukutakse, tasub säärane tegevus ennast siiski rikkalikult, ning meie laialdased riigipiirid aina soodustavad sarnast lubamata äri ajada.

Tollide tõstmine, mis on ette võetud kodumaa tööstuse kaitseks, ei täida samuti kõiki temale pandud lootusi, vaid suudab seda ainult osaliselt ja sedagi peamiselt lihtsate kauba-artiklite arvel. Nende kaubaartiklite valmistamine meie oma maa tööstuse poolt valmistab meile pahatihti pettumusi. Kasusaamise sihiga ja omavahelise võistluse tuhinas meie kitsa turu pärast valmistatakse sageli mitte just esmavärset kaupa ning tarvitaja, kui ta seda saab tunda, pöörab oma maa kaubale selja ja läheb uuesti üle kallimale välismaa kaubale. Toon siinkohal näiteks ühe kodumaa tööstuse villased sukad ja sokid, missugused meil päris tublisti hakkasid levima, kuna kaupmehe teada pidid nad olema vastupidavad, missugustena tema neid ka ostjaskonnale soovitas, kuid kahjuks võis läinud hooajal tähele panna, et iga tarvitaja, kes neist ühe paari oli ostnud, teist enam ei lasknud endale „kaela määrada“ — sukad minevat karvaseks ja katkevat ruttu; hakati uuesti välismaa kaupa nõudma.

Kui pöörduda moekaupade juure, mis peavad olema valmistatud väga mitmeis mustreis ja vär-

ves, siis on siin lugu veelgi halvem: moekaupade valmistamine meie kitsa turu tarvis on liig kulukas ja siin ei aita ei ükski tollikõrgendus ega ka kodumaa tööstussaaduste propaganda nädal, — kui meie tarvitajaskond edasi põeb moehullustuse haigust.

Kui R. K.-P. „K.-t.-k. Teatajas“ nr. 8 kodumaa saaduste propaganda nädala kirjelduses m. s. ütleb, et meie moeasjus kaugelt ületame jõukate riikide kodanikud, öeldes seda peajasjaltselt naiste riietuse kohta, siis võin mina kui tegelik kaupmees sedasama kinnitada täiel määral ka meie meessoost ostjaskonna kohta. Kui naised veidi varem hakkasid mööda linna ringi jooksuma, kingad, kleidid jne. hõlma all, siis võib nüüd iga kaupmees tõendada, et kõik mehed, liht-töölised väga väheste eranditega juure arvatud, nõuavad, et ostetav kaup peab olema uusimas moes, mustrid kuni taskurätikuteni ja aluspesuni peavad täpselt klappima. Riietuse kooskõla nõuab ju kõige suuremat kaupade valikut ja värskust! Seni, kuni Eesti kodumaa kaubad mustreis ja värves kauplusisse müügile ilmuvad, on nad juba vananenud ja leitakse sageli ostjaskonna poolt liiga lihtsad olevat. Tagajärg on see, et kodumaa kaubad jäävad kauplusisse seisma, neid kaupu valmistavad ettevõtted likvideeruvad ja kallihinnalised masinad kui importkaup müüakse vanarauana maha.

Mõne aasta eest kõnelesin eestlasega, kes kauemat aega Pariisis oli elanud ja juba Eesti iseseisvuse algusest saadik huvi ja igatsust tundnud kodumaale tagasi pöördumiseks, kuid et ajalehed Eestis valitsevate olude kohta suurt puudust ja viletsust kirjeldanud, ei olevat tema alul riskinud Eestisse sõita; igatsus aga kodumaad näha kasvanud, kuni see lõppeks sundinudki teda Tallinna sõitma. Tallinnas, s. o. maal, kus viletsus pidi valitsema, olid kõik riietatud esimese moe järgi. Ta arvanud siis, et see vast ainult südalinnas nii on, kuid ka agulis, kus tal sugulased elanud, olnud pilt samasugune, mis tema sõnade järgi on suureks vastandiks just suurlinna aguli elule.

Suve hooajadel võib meil näha rohkesti huvireisijaid välisriikidest, kuid mis neist kohe silma torkab, on nende lihtne, praktiline riietus, ja ometi on nad kõik rikkad inimesed!

Aastat kakskümmend ja enam tagasi eestlane oma riietusega ei uhkustanud, elas lihtsalt ja kogus vara „musta päeva“ jaoks; uhkusest rääkides öeldi, et uhkus viib upakile; neide, kes oma riietusega halpisisid, pilgati ega saanud nad harilikult mehele, sest iga eestlane kartis abiel-

luda niisuguse pirtsmaamliga. Naabrid, lätlased, ajasid juba tol ajal unkest taga ja elasid pillavalt. Tagajärg oli see, et südi, kokkuhoidlik eestlane surus lätlasi ikka enam ja enam Riia poole; veel 1895. aastal olid talud, mis ulatusid Piiri oja ja Piiri kõrtsini, lätlaste käes, kuna 1910. aastal ulatusid eestlased juba Valga taha ja kaugemale.

Eestlane on oma elamises ja olemises põhjalikult muutunud; kui ennevanasti raha vaka alla pandi, läheb see nüüd välismaale kalliste kino-

piltide ja igasugu kribu-krabu eest, raakimata muudest välisostudest. Kas meil siis tõesti enam kainenemisele ei mõeldagi?! — Alguks selleks peab koolidest ja kasvatusasutustest välja minema. Ajakirjanduse ülistused ja kiidulaulud moe-uudiseile on meie eesti üldasjale palju kahju toonud, kuna rahvas temalt kui avaliku arvamise väljenduselt võiks ja tohiks oodata hoopis vastupidist. Muidu ei ole meil „Eesti nädalate“ korraldamisel tulevikus enam mõtet.

Kaupmees.

Riigi hangete seaduse eelnõu.

K. Selter.

Igasuguste õiguslike vahekordade juures on kaaluv, kui mitte kõige kaaluvam, tähtsus küsimusel, missuguseid abinõusid võivad kasutada pooled oma õiguste makspanekuks juhul, kui teine lepingu osaline tõrgub või viivitab täitmast oma kohustusi. Selle küsimuse lahendamisel peab seadusandja pidama silmas põhimõtet, et õiguse teostamise abinõud peavad olema efektiivsed (mõjuvad) ja et seadus ei tohi seada kumbagi lepinguosalist nende abinõude käsitlemisel üleolevasse seisukorda. Paraku ei vasta seni maksev riigi hangete seadus kummalegi neist nõudeist. Nagu juba eelmises Koja Teataja numbris märkis, võtab praegu maksev kord hankijalt tihti võimaluse pärast kogu hanke lõpetamist tõestada kohtule, et lepingu täitmise ajal riigiasutis on lükanud tagasi tema poolt lepingupäraselt tehtud töid või nõuetele vastavaid hankeesemeid. Loodetavasti aitab eelnõuga kavandatud erapooletu ekspertiisi kõrvaldada selle pahe. Peale selle abinõu sisaldab eelnõu veel järgmisi uuendusi, mis peavad kindlustama nii riigiasutiste kui ka hankijate õiguste teostamist.

Lõpparve andmise, vastulause esitamise ja selle arutamise tähtaegu lühendatakse nii, et kogu lõpparve toimetuse eelnõu järgi ei võiks kesta üle 4 kuu (senise 7 kuu asemel). See muudatus piiraks asja venitamise hädaohtu ning võimaldaks kannatanud poolele kiiremlt pöörduda kohtu poole. Teiseks tahab eelnõu kaotada praeguse korra, mille järgi panga vastutuskirjad realiseeritakse riigi vastuvaidlematute nõuete korras. Praeguse korra tagajärjeks on, et hoolimata sellest, et hankija on põhjendatult vaieldud lõpparve vastu, riigiasutis võib siiski vastuvaidlematus korras nõuda pangalt garantiikirja lunastamist, millele muidugi kohe järgneks panga regress hankija vastu. Õige, seadus näeb küll ette mõnesuguse võimaluse vastuvaidlematu nõude seisma-panekuks kohtu poolt, kuid tegelikult ei saa kre-

diitasutised kasutada seda võimalust. Kui krediitasutis ei taha riskeerida oma hea nimega, siis ei hakka ta ootama, millal kohus paneb seisma vastuvaidlematu nõude, vaid lunastab oma vastutuskirja niipea, kui politsei ilmub üles kirjutama krediitasutise vara, hoolimata sellest, et kogu nõudmine võib olla ekslik ja põhjendamatu. Kõige selle tagajärjeks on, et hankija on harilikult sunnitud enne täitma kõik oma kontragendi nõudmised ja alles siis võib ta kohtu ees tõestada, et nõudmised olid ekslikud. Võit, mis hankija saavutab pärast pikka protsessimist, ei suuda aga kunagi teha heaks kahjusid, mis ta on kannatanud mitte olemasolevate kohustuste täitmisest.

Protsessuaalsed abinõud, mis seni maksev seadus annud hankijale ja riigile, seavad viimase kaugelt üleolevasse seisukorda. Hankija võib oma nõudeid riigi vastu esitada ainult ühe aasta jooksul, riigiasutiste nõuded hankija vastu aeguvad aga alles kümne aasta möödumisel. Peale selle võivad riigiasutised aastate kestes revideerida ja muuta oma kasuks jõusse astunud lõpparvet, kuna hankijal see võimalus täitsa puudub. Hankija peab teostama omi nõudeid kohtu teel, kuna riigiasutised oma nõuete realiseerimiseks kasutavad mugavat vastuvaidlematu korda. See süsteem, mida võib seletada ainult maksvate seaduste arhailikkuse ja juhuslikkusega, on lausa ebaõiglane ja ka tarbetu. Kui üks lepingu osaline peab väga lühikese tähtaja kestes esitama kõik oma pretensioonid, siis ei või teine pool kasutada oma nõudeiks 10 korda pikemat aega. Meie riigiasutised on pealegi küllalt hästi varustatud juriidilise ja järelekontrolliga, et nad ei vajagi seesugust ebaõiglast eesõigust. Sedasama võib öelda vastastikkuste nõuete teostamise korra kohta. Millega peab riigiasutiste nõuded hanke lepingute järgi rahuldatama vastuvaidlematus korras, kui teine pool oma nõuded sama lepingu järgi peab esitama kohtule? Pealegi võidakse ka riigiasu-

tiste nõudeid sama eduga realiseerida kohtu korras. Vastuvaidlematu kord ei paku ka mingit kindlustust nõude kiirustamiseks, nagu pealiskaudselt võib arvata, sest hankija võib peaaegu alati tsiviilkohtu kaudu panna seisma isegi sisult õige vastuvaidlematu nõude. Ka õigussüsteemiselt seisukohalt on vastuvaidlematu kord hanke asjus ebakohane: see kord eeldab võimuvahetordi, s. o. — ülemuse ja alamuse vahetordi. Meie hankijale ei ole riigiasutised ülemaiks, vaid võrdseiks lepinguosalisiks. Vastupidine seisukoht oli mõeldav Venes enne kohtu reformi n. n. kaaderpodratsikute juures, missugusest ajast on pärit ka meie senised seadused. Mõnel pool Lääne-Euroopas katsutakse ka teoreetiliselt tõestada ja põhistada võimuvahetordi hankija ja riigi vahel ja isegi mõne riigi seadusandlus pooldab seesuguseid vaateid, kuid meie õiguslik arusaamine ja praktika kindlasti eitavad võimuvahetordi riigiasutiste ja ettevõtjate vahel.

Kõne all olev eelnõu ongi loobunud seni maksva seaduse nõrkadest seisukohtadest ja määranud ühise 3-aastase tähtaja nii riigiasutiste kui ka hankija nõuete tõstmiseks, kusjuures mõlemad pooled peaksid esitama oma nõuded tsiviilkohtule. Seega muutuks senine kord ka selles mõttes, et hankija ei saaks enam kaevata lõpparve peale administratiivkohtu korras. Ühest küljest on see muutus paratamatuks tagajärjeks vastuvaidlematu nõuete korra väljaheitmisele. Teisest küljest peab tunnustama, et administratiivne kaebuse kord hanke asjus on — kõnelemata põhimõttelisi kaalutlusid — praktiliselt soovimatu. Need kaebused koormavad riigikohtu administratiiv-osakonda sisult temale võõraste asjadega. Pealegi, kaebuse rahuldamisel ei saa administratiivkohtu korras kunagi täpset vastust riigiasutise lõplike kohustuste kohta, vaid asi läheb riigiasutisele endale uueks otsustamiseks. Seetõttu kestavad üksikud hankeasjad administratiivkorras aastaid — isegi märksa kauem kui analoogilised asjad tsiviilkohtus.

Täitsa puudulikult normeerib seni maksev seadus nõudmisi seesuguste hankelepingute järgi, mida sõlmitakse vähempakkumiste korraldamiseta. Missuguses korras ja missuguse tähtaja jooksul tuleb esitada seesugused nõuded? Mõned arvavad tsiviilkohtule — üldise tähtaja jooksul, teised väidavad, et nende kohta maksab sama kord, mis vähempakkumiste alusel sõlmitud lepingute alal. Valitsuse eelnõu lahendab selle vaidluse järgmiselt: „(§ 105) Riigiasutiste nõuded hankijate ja nende käemeeste vastu, samuti hankijate ja käemeeste nõuded riigiasutiste vastu neile kuuluvate summade pärast hanke-, töö- ja veovõtte-lepingute järgi, mille kohta lõppar-

vete andmist pole ette nähtud (§ 100, 3. lõige), aeguvad üldise tsiviilaezumise tahtaja kestes“. § 100 3. lõike järgi kuuluvad selle eeskirja alla: „...lepingud... mis sõlmitud ilma vahem- ja võistluspakkumiseta“. Meie arvates on see eelnõu seisukoht õige: kui leping sõlmitakse vähem- ja võistluspakkumiseta, s. o. mingi erilise vormilise eeltoimetusetä, siis ei pruugi riigiasutise kontragent lepingu sõlmimisel üldse teada, et tal on tegemist riigiasutisega ja et tal tuleb selle lepingu järgi alluda erilisele nõudekorrale ja tähtaegadele. Tema õigustunde oleks täiesti arusaamatu, miks sadade ühesuguste tehingute seast üks leping allub erilistele lühikestele aegumise tähtaegadele.

Täielikumalt normeerib eelnõu ka hankija kõrvaldamist lepingu täitmisest ja korratuks ettevõtjaks tunnustamist. Korratuks tunnustamisega pannakse ettevõtja keelu alla: temaga ei tohi ükski riigiasutis sõlmida hanketehinguid. See on tarviline ebasoliidsete ja juhuslike õnnetisijate eemaldamiseks riigi hanke-opsioonidelt. Juhuslik, asjatundmatu ja ebasoliidne element toob kahju nii riigile kui ka kaasvõistlejatele ning rikub üldiselt ettevõtjate ning riigiasutiste vahetordi. Eelnõu järgi ei kuulutata korratuks iga hankija, kes — võib-olla õnnetuil põhjusil — ei suuda täita lepingut, vaid ainult need, kelle tegevus laseb oletada, et tema edaspidine osavõtt hankeopsioonidest võib tuua kahju riigile. Keeld kehtaks 5 aastat, kuid kui keegi teistkordselt tunnustatakse korratuks, siis oleks keeld juba jääv. Korratute ettevõtjate nimed avaldatakse „Riigi Teatajas“ ja kantakse nimekirja, mida peab majandusministeerium. Eelnõu selgema ja otstarbekama korralduse tõttu on loota, et korratuks tunnustamist hakatakse tarvitama rohkem kui seni.

Selleks, et rohkem arvestada hankijate isiklike omadusi, arendab eelnõu välja seni vähe tuntud ja vähe tarvitatud viisid hankijate valikuks ja lepingute sõlmimiseks: võistluspakkumised ja hanked vähem- ning võistluspakkumisteta. Need viisid võimaldavad arvestada iga ettevõtja isiklikku tublidust ja võimeid, kuna harilike vähempakkumiste juures see võimalus täiesti puudub.

Kokkuvõetult võib öelda, et eelnõu tendentsiks on: hankijate isikliku tubliduse ja soliiduse esiletõstmine juhusliku ebakorrekse elemendi kõrvaldamisega, teisest küljest aga — vastutulelikkus lepingute aineliste kindlustuste alal ja hankijate õigusliku seisukorra kindlustamine. Eelnõu põhimotiivideks on: 1) ebaaasa ja saama-

tu hankija vastu ei kaitse suured pandid ega administratiivsed surveabinõud, tubli ja vilunud ettevõtja suhtes puudub neil vahendeil aga oluline tähtsus; igal juhul aga halvavad need vahendid hankeoperatsioonide majanduslikke tingimusi, ja 2) parandust riigi hankeasjadesse võib hankijate ja ametnike isiklike vooruste ja võime-

te tõstmise kõrval tuua ainult hankijate ja ametnike vahelkordade täieline, erapooletu ja avalik kontroll ning hankija vabastamine üleliigsest, „vastuvaidlematust“ alistumisest asutiste tahtele.

Nende ridadega olen märkinud ainult neid eelnõu poolt toodavaid tähtsamaid uuendusi, mis ceskätt huvitavad kaubandus-tööstusringkondi.

Kodukäsitöö areng Eestis.

Ei või öelda, et kodutööstus meil oleks arenenud visalt, kuna meil ei puudu rikkalik etnograafiline kogu Tartu ja Tallinna muuseumis. Kuid selle kogu valmimise ja tänapäevase kodutööstuse saaduste valmistamise uuestisünni vahel on olnud liiga pikk paus, mis tuleb osalt kirjutada olude arvele, olgugi mitte täielikult. Vahepeal on olnud huvipuudus valmistajais, ükskõiksus tarvitatjais ning kodutööstuse saaduste alahinnang üldpublikus. Kodutööstuse saaduste, s. o. kodukäsitöö esemete, juhuslik samm läände, Põhjamaile ja Ameerikasse on olnud tugevaimaks tõukejõuks uuele arengule. Asjaolu, et meil valmistatud käsitööesemeid on hakanud hindama välismaalased, on mõjunud psühholoogiliselt niivõrra, et oleme ise sellest, siiski kui hinnalisest väärtusest, saanud aru ning mitmesuguste esemete valmistamisele asunud küllalt kindlal käel. Kodukäsitöö esemed valmivad pikkamisi, samuti kujuneb neis pikkamisi kindel ilme — stiil. Nende valmistamise protsess erineb tunduvalt suurtööstuse saaduste valmistamisest, kuna esimesed on imbutatud individuaalsusest, teised aga šabloonisusest. Igaüks neist areneb erisuunas, taotleb erilisesandeid, ja üks ei ole tõkkeks teise teel, mõlemad on tarvilised.

Arenenumad kodukäsitöö harud meil on kudumistehnikas: a) telgedel, b) silmuskududes (vardail). Mõlemad on tuntud kauges minevikus, seetõttu nende harude arendamine on kergem muist. Kudumistehnikas valmistatud esemete rohke tarvitamine võimaldab kindlamat ja jõudsamat arengut nii tehnilistes võtetes, kirjas kui ka värvide kombinatsioones, millele aitab kaasa süstemaatiline oskuse omandamine kutsekoolest, kursusel ja töökodades.

Kudumistehnikaga võime kõrvutada tikandeid ja pitse, milline kogu ei puudu meie muuseumis ja mis on kaunis ja peenemaitseline. Kahjuks oleme tikanduse alal arenenud liiga ühekülgiselt, võtnud enamuses tarvitusele vaid taimornamentidest motiive, kuna geomeetriselise ornament rahvuslikus töös esineb mitmeti õnnelikumalt. Õiget rada ses suhtes on käinud K. N.

N. Ü., üliõpilaskond, prl. Vanda Johanson ja pr. Pukits Tartus. Prl. Vanda Johanson viimsena valmistatud mudelid (osauhisus „Kodukäsitöö“ tellimine Inglismaa jaoks) on väga head, maitsekad ja omapärased, millised võivad olla kõige paremaks eeskujuks tegijaile ja tarvitaiaile.

Pitsid ja võrktood on alles esimeses arengemisastmes, kuna see ala on olnud kaua aega söödis. Pitside valmistamine nõuab erilist suurt oskust, peent maitset, püsivust, huvi, laialdast silmaringi ja ääretu suurt vilumust, et tasuda vaeva ja anda ülalpidamist. Seepärast kulub aastaid, enne kui pitside ala võib kujuneda nõuete kõrgusele. Algatus on olemas, olgugi et valmistajaid on vaid üksikuid — pr. Gutman ja teised, keda O./Ü. „Kodukäsitöö“ on koondanud ja rakendanud oma teenistusse. Tikandite ja pitside kõrval on arenenud õmblustööd: pesu- ja rõivaalad, milliste teenistuses õieti tikandid ja pitsid on täies ulatuses. Selliseid alasid arendavad peamiselt kutsekoolid oma eriosakondadega ning üksikud töökodad ja kursused.

Tähtsal kohal on nahatöö ja keraamika. Esimest valmistab E. Taska õppetöökoda, E. P. Risti töökoda ja teised ning teist riigi kunsttööstuskool ja Tartu naisühingu kool.

Vähem arenenud alad on metallitöö — kullasepatöö — ja puutöö ala, sellele vaatamata, et need alad on esindatud muuseumides rohkel määral. Nimetatud alade arendamine on tööstuslike koolide ülesandeks, kuid tundub, et viimased on liiga suure haaramisega: valmistavad mööblit en-gros ja seega võistlevad vastavate mööblitehastega. Kullasepatöö alal on teinud vaid üksikuid katseid Tallinnas härrad Kopf ja Lange ning ehte-esemete alal Tartu kullasepad, aga liiga vähe. — Puutöö osakondadest võiksime esikohal nimetada punumistöö ala — Vigastatud Sõjameeste Ühingu töökodas.

Kodukäsitöö arendamisele kaasaaitajaks on esemete realiseerimise võimaluste leidmine. Suure töö sel alal on teinud a.-s. „Näitus“ üld- ja erinäituste korraldamisega. Näituste kaudu on

avanenud võimalused esemete realiseerimiseks, tellimiste vastuvõtmiseks, tarvitajate leidmiseks jne. Erilise tähtsuse tööde koondamises ja realiseerimises on omandanud o.-ü. „Kodukäsitöö“, mitte ainult kodumaal, vaid väljaspoolgi. Kogu läinud aasta läbimüügist on o.-ü. „Kodukäsitöö“ 50% müünud välismaalastele, sellest on 30% otse tellitud, kuna 20% on müüdnud kohapeal turistidele.

Kodukäsitöö arendamisele ja edendamisele on aidanud kaasa Eesti kodutööstuse edendamise keskselts mitmesuguste kursuste korraldamise ja väljaspool pealinna selgitavate kõnede ja sellekohaste üleskutsete kaudu kohtadel ja raadios,

nõuandepunktide avamisega ja nõuande korraldamisega jne. mitmel erialal, ning sellega aidanud kaasa tarvitajate kasvutamisele. Keskseltsi üheks ülesandeks on selgitada, kui võrra suurt osa etendavad kodukäsitöö esemed kodu sisustamises ja kaunistamises, ning sellega ühenduses kogu kodukultuuri tõstmises. Kauni, ilusa ja mugava kodu teenistuses on vajaline „kodukäsitöö“, seepärast rohkem tähelepanu, suuremat huvi ja armastust kodu tööstussaaduste valmistamise ja tarvitamise vastu ning kõrgemat hindamist sellele alale, milline aitab tutvustada Eestit kodumaal ja väljaspool kodu.

A. Varma.

Eesti kaubalaevastik.

Ins. E. Masik.

Läinud aastal arenes kodumaa kaubalaevastik võrdlemisi jõudsalt. Võttes aluseks ametlikku registreerimist näeme kaubalaevade juurekasvus järgmist pilti:

Suurenemine aasta jooksul.

Suuruse järk.	Aurikud.		Moot. ja m.-purj.		Purjel.		Kokku.	
	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	Br.-reg.-tn. arv	
20—100	—	—	3	105	—	—	3	105
101—250	—	—	1	208	1	229	2	437
251—500	4	1586	1	274	1	403	6	2263
501—1000	1	682	—	—	—	—	1	682
1001—1500	2	2689	—	—	—	—	2	2689
1501 ja üle	5	9718	—	—	—	—	5	9718
	12	14675	5	587	2	632	19	15894

Aasta jooksul oli vähenemine

2 188 — — 17 1283 19 1471

Absoluutne juurekasv oli seega

+10 14487 +5 587 — 15 — 651 + — +14423

Nagu näeme, on registri andmeil laevastik kasvanud 14.423 reg.-tn. võrra, misjuures laevade arv pole suurenenud, mis näitab, et ka meie kaubalaevade keskmine suurus tõuseb. Kuna auru- ja mootorlaevastik tõusis, näitas purjelaevastik tagasiminekut tervelt 15 laevaga 651 br.-reg.-tn. suuruses.

Juuretulnud laevadest oleks nimetada aurikute alal:

„Torni“	(a.-s. Tall. Laeva-Üh. ja t. 2085 rg.-tn.)		
„Mall“	„	1863	„
„Mari“	„	1372	„
„Nautik“	a.-s. „Eesti Laevandus“	2191	„
„Kotkas“	E. Kronström ja t.	2085	„
„Nereo“	J. Linde ja t.	1535	„
„Kustas“	G. Rosenfeldt ja t.	1317	„
„Dagmar“	a.-s. Balti P. S.	330	„

Nagu näeme, on juure tulnud terve rida suuremaid aurikuid, misjuures võime alla kriipsutada, et esimesed neli laeva on võrdlemisi noored, 10—12-a.

Selgituseks olgu öeldud, et mõned neist laevust olid küll juure tulnud juba 1928. a. lõpul, nii et olid sees juba meie 1928. a. ülevaates. Kuid ülevaatlikum on aluseks võtta registrisse kandmist, mida ka tulevikus teeme.

Laevastiku juurekasv on peaaegu eranditult sündinud laevade välismaalt ostmise arvel. On huvitav märkida, et kogu juurekasvanud laevastiku väärtust võib ümmarguselt hinnata 1.500.000 kr. Sellest on juuresoetatud laevades riikliku laenu umb. 350.000 kr., s. o. alla 25%, mis ümber lükkab mõnelt poolt avaldatud arvamise, nagu sünniks meie kaubalaevastiku juuresoetamine ainult riiklike laenu abil.

On veel huvitav nimetada, kui võrra suur rahvamajanduslik tähtsus on juurekasvanud tonnaažil. Ümmarguselt võib arvestada juuretulnud tonnaaži kandejõudu 20.000 raskuse tonni peale. Brutto-prahid aasta jooksul teevad praeguse konjunktuuri juures välja umbes

2,5—3,0 milj. krooni. Kogu sissetulekust jääb „nägematu netto-ekspordina“ kodumaale umb. 1,0—1,2 milj. krooni. Tähendab iga aasta tuleb juuresoetatud tonnaazist peaaegu sama summa riiki tagasi „nägematu ekspordina“, mis laevastiku ostmiseks ühekordselt kulutati. See tõendab küllalt selgelt, kui võrra suur üldrahvamajanduslik tähtsus on kaubalaevastikul meie majanduspoliitikas, tähtsus, mida meie riigimeeste ja rahva poolt veel tihti alahinnatakse.

Analüüsidest laevastiku vähenemise põhjusi võime märkida, et masinlaevades oli vähenemine kõigest 2 laeva 188 reg.-tn., kuna aga purjelaevastik vähenes tervelt 19 laeva 1288 reg.-tn. või

6,5% purjelaevadest. Vähenemise põhjuseks oli siin hukkumine (7 laeva 819 br.-reg.-tn.), millest silma paistab p.-l. „Evald“, 519 reg.-tn., teised kõik aga alla 100 reg.-tn. See näitab, et iseäranis meie rannasõidu purjelaevastik on viimasel aastal tagasi läinud.

On huvitav alla kriipsutada, et auru- ja mootorlaevades oli läinud aastal hukkumisprotsent null. Ka ei olnud väga suuri avariisid, peale ühe leava, mis kannatas Kieli lahes jääs. Kuna hukkunud purjelaevad olid kõik kinnitamata, siis kandsid seega välkeomanikud võrdlemisi suure kahju.

Kokkuvõttes oli 1. jaan. 1930. a. Eesti kaubalaevastik:

Suuruse järk.	Aurikud	Moot. ja moot. purjel.	Purjel.	Kokku
20—100	26 tk. 1.295 reg.-tn.	24 tk. 830 reg.-tn.	201 tk. 7.752 reg.-tn.	251 tk. 9.878 reg.-tn.
101—250	11 „ 1.926 „	7 „ 1.189 „	35 „ 6.441 „	53 „ 9.576 „
251—500	16 „ 5.788 „	12 „ 3.896 „	12 „ 4.121 „	40 „ 13.805 „
501—1000	7 „ 4.540 „	3 „ 2.708 „	1 „ 758 „	11 „ 8.006 „
1001—1500	10 „ 12.697	—	—	10 „ 12.697 „
üle 1501	13 „ 26.672	—	—	13 „ 26.672 „
Kokku:	83 tk. 52.938 reg.-tn.	46 tk. 8.623 reg.-tn.	249 tk. 19.072 reg.-tn.	378 tk. 80.634 reg.-tn.

NÕUANDE BÜROO

maksustamise küsimustes — äri-, tulu- ja tempelmaks —

avatakse 15. maist s. a. Kaubandus-tööstuskoja juures.

Büroo töötab vann. adv. M. PUNG'a juhatusel.

Büroos on tegevad end. rahaministeeriumi nõunik

hra E. ROSS, end. majandusmin. käsutusametnik ja end. maksuinspektori abi ja Kaubandus-tööstuskoja nõunik hra R. BERENDSEN.

Büroo on avatud äripäevadel — peale laupäevade — kella 5—6 õhtul.

NÕUANDMINE HINNATA.

Et saada puht-kaubalaevastiku suurust, arvame veel maha abilaevad, nimelt: jäämurdjad, vedurlaevad, päästelaevad ja mere-märkide laevad.

Neid laevu oli kokku 37 tk. 6696 reg.-tn. (2 tk. 70 tn., mootor-, muud a.-l.). Seejärele saame puht-kaubalaevastiku (reisijate- ja kaubavedu):

Aurikuid	48 tk.	46.312 br.-reg.-tn.
Moot. ja m.-p.-l.	44 „	8.553 „
Purjelaevu	249 „	19.072 „
Kokku: 341 tk		73.937 „

Tahaksime oma kaubalaevastikus aga võrrelda purjekaid aurulaevastikuga, siis teeme veel purjelaevadele redutseerimise 0,3 koeffitsiendiga, mis annab vastava purjekate tonnaaži, 5722 reg.-tn., ning redutseeritud tonnaaži, kokku 60.587 reg.-tn.

Vaadates läinud aasta kaubalaevastiku tõusu näeme, et see teeb välja võrreldes kogu laevastikuga (ilma abil.) 19,3%. Võrreldes aga redutseeritud tonnaažiga tervelt 24%.

Meie kaubalaevastiku koosseisu teiste maa-de omadega võrreldes paistab siin silma suur purjekate protsent, mis teeb välja veel 26% kogu kaubalaevastikust (ilma abil.), millele võrdluseks nimetame, et maailma laevastikus on see % alla 2. Kuid ka meil näitab purjelaevastik järjekindlat tagasiminekut, sest alles 3 aastat tagasi oli see % üle 40. Siin mängib oma osa masinlaeva majanduslik võidukäik ja teiselt poolt purjekate suur hukkumisprotsent ja võimaluse puudumine neid kinnitada.

Huvitav on veel tuua tonnaaži kuuluvus suu-remaise laevaseltsidesse või koondusisse (üle 1000 rg.-tn.):

	A.-l.	M.-l.	P.-l.	Kokku
A.-s. Tallinna laevaühisus ja t.	11—17.263	2—1.134	pr.	13—18.397
Käsmu laevaomanikkude koondus ja t.	4— 5.725	2— 623	6—1.372	12— 7.720
Joh. Linde ja t.	4— 6.117	—	—	4— 6.117
A.-s. Eesti Laevandus ja t.	4— 3.198	—	—	4— 3.198
A.-s. Balti Päästeselts	12— 2.482	1— 104	—	13— 2.593
A.-s. Pärnu Laevaselts	5— 1.970	—	—	5— 1.970
E. Kronström ja t.	1— 2.085	—	—	1— 2.085
M. Martinson ja t.	2— 1.240	—	2— 486	4— 1.726
G. Rosenfeldt ja t.	1— 1.317	—	—	1— 1.370
G. Otmann ja t.	2— 695	1— 317	—	3— 1.012
T. Liimann ja t.	—	4—1 072	—	4— 1.072
A.-s. E. Marmor	2— 492	—	6 pr 1.606	8— 2.098
K. Jurnas ja t.	—	—	5— 1.556	5— 1.556

Toome lõpuks võrdluse Skandinaavia ja Läti kaubalaevastikkudest 1. jaan. 1930. a. peale, et näidata, kui kaugele oleme maha jää-

nud võrreldes meie naabermaade väikeriiki-dega:

Riik	Aurikud		Mootorlaevad		Purjelaevad		Kokku	
	Arv	Br.-reg.-tn.	Arv	Br.-reg.-tn.	Arv	Br.-reg.-tn.	Arv	Br.-reg.-tn.
Norra	1.540	2.322.998	305	979.462	11	4.320	1.856	3.306.780
Rootsi	1.035	1.083.314	252	424.146	122	27.604	1.409	1.535.064
Daani	509	733.987	134	321.417	70	17.414	713	1.072.818
Soome	221	225.135	35	15.254	112	69.590	368	309.981

Läti kaubalaevastik oli 1. jaan. 176.894 br.-reg.-tn., sellest aurikuid 172.475 reg.-tn. Kasvas laevastik aasta jooksul 43.987 br.-reg.-tn., aurikud aga 44.264 reg.-tn.

Arvesse võttes vastavate riikide rahvaarvu näeme, et iga 1000 inimese kohta tuleb neis mereriiges laevu: Eestis 67, redutseeritud aga 50, Lätis 90, Norras 1200, Rootsis 250, Daanis 330, Soomes 90. (Seejuures meil ja Lätis võetud laevad alates 20 reg.-tn., mujal üle 100 tn.)

Näeme, et kaubalaevastiku alal oleme neist riigest võrdlemisi veel kaugele maha jäänud, nii et arenemise võimaluse piirid on suured, mida meie majandusliku tegevuse arenduspoliitikas tuleb silmas pidada, seda enam, et siin on tege-mist majandusalaga, milles meie seotud ei ole oma enda turu kitsusega, kuna laevad tegutsevad vabalt kõigi maa-de vedudel.

Kartulituru korraldamine Daanis.

Kuningl. Daani põllumajanduse seltsi poolt on välja töötatud reeglid söögikartuliga kauplemise kohta, mis sihivad selle turu ratsionaliseerimisele ja Daani kartulitele välisurgudel hea nime loomisele. Kuna ka meil kartuliturg tähtis on, peaksid need reeglid vahest huvi pakkuma, mistõttu toome käesolevaga nende kokkuvõtte:

Tellimise täitmise tähtajad.

Kui müüja ja ostja leppisid kokku otsese tellimise täitmise kohta, siis tähendab see, et kartulid peab üle antama 6 järgneva äripäeva jooksul.

Kui müügi kokkuleppe tegemisel ei ole kindlaks määratud üleandmise tähtaeg, siis loetakse, et on olemas vaikiv kokkulepe otsese täitmise kohta.

Kuutähtajad loetakse järgmiselt: kuu alguseks nimetatakse aeg 1.—10. kuupäevani, kuu keseks — 11.—20-ni ja kuu lõpuks — 21. kuni kuu lõpuni.

Kui kartuleid peab saadetama raudtee või laevaga, siis jääb vaguni või laeva tellimine müüja kohuseks.

Kui kartulid antakse üle müüja juures, peab ostja muretsema äratoomise ja veoabinõude eest.

Kui lepingu täitmine muutub täielikult või osaliselt võimatuks „force majeure'i“, eriti külma, tõttu, — varustamise ja vastuvõtmise tähtajad pikendatakse vastavalt. Kui üleandmine on takistatud rohkem kui 18 äripäeva jooksul, siis kaotab kokkuleppe maksvuse.

Pakkimine.

Kui on kokku lepitud, et ostja annab kotte kartulite veoks, siis peab ta kotid üle andna müüjale jaamas või sadamas maksuta. Kotid peab nii varakult saadetama, et nad oleksid kõige hiijemalt 4 äripäeva enne üleandmise tähtaja lõppu müüja käes. Kui kotte saadetud ei ole või on saadetud nii hilja, et müüja ei jõua tellimist täita õigel ajal, siis on müüja õigustatud ostma kotid ostja arvel või, kui saatmine on vaguni või laeva viisi, saatma kartulid lahtiselt.

Kui on kokku lepitud, et saatmine sünnib müüja oma või müüjalt laenatud kottides, siis peab ostja need oma kulul tagasi saatma ega tohi neid teiste, kuigi sama heade kottide, vastu vahetada. Kui ta neid ei saada 18 päeva jooksul ärasaatmise päevast arvates, peab ta peale laenamisa raha maksma müüja poolt ülesantud kottide hinna.

See, kes annab kotid, peab muretsema, et nad oleksid puhtad, terved, kuivad ja ühesuguse välimusega. Väetise all olnud kotte tohib tarvitada, kuid ainult siis, kui nad väga põhjalikult on pestud ja kuivad. Kotid, mida tarvitati heeringajahu või veretoidu (Blodfoder, sildemel) või sarn. veoks, tarvitada ei tohi.

Kui tarvitatakse teisi pakkimisabinõusid, nagu tünnid, kastid jne., siis peavad nad olema puhtad ja kuivad.

Kartulikolli kaal, kui teisiti määratud ei ole, peab olema 50 kg. netto.

Kartuli transpordeerimine.

Kartuleid tohib transpordeerida ainult kinistest vagunites. Neid peab käsitama aastaajale vastava ettevaatusega, eriti ei tohi tarvitada teravate servadega labidaid ja tööriistu. Saatmisel 1. nov. ja 31. märtsi vahel peab kartuleid kaitsma õlgede või mõne muu sarnase isolatsioonmaterjaliga külma vastu. Sel juhul vooderdatakse nendega vaguni põrand ja seinad ja panakse isol.-materjali kiht kartulite peale. Õled peavad olema kuivad ja head ja need muretseb müüja saatejaamas turuhindadega. Isolats.-materjali ostmise kulud jaotatakse ostja ja müüja vahel ühesuurustes osades. Müüja annab ostjale teada isol.-materjali kaalu.

Kui mitmesuguseid kartulisorte või headuseid sorte saadetakse ühes vagunis, peab märkima saatedokumendis iga sordi või kvaliteedi kottide arvu või teatama ostjale erilises kirjas ühes vaguni ärasaatmisega.

Kui saadetakse mitu sorti või kvaliteeti ühes raudteevagunis, siis peab iga partii olema eraldatud ja märgitud. Kui saatmine sünnib lahtiselt, siis kannab müüja hoolt, et partiid ei läheks segamini.

Müüja peab niipea kui võimalik teatama ostjale saatmise koha, üles andes vaguni numbri või laeva nime.

Isegi siis, kui müüja kokkuleppe kohaseit peab prahi maksma, on tema õigustatud saatma kaubad frankkeerimata. Sel juhul maksab prahira ostja, kuid võib selle kartuli eest makstavast rahast maha võtta.

Saadetise kaal.

Saadetise kaalu aluseks võetakse sorteeritud või sõelutud kartulite nettokaal. Kui mulla sisaldavus on kuni 3%—ni, siis ei võeta seda ar-

vesse; kui mulla sisaldavus tõuseb üle 3%, on ostja õigustatud nõudma tasumist terve mulla hulga ja selle saatmise eest.

Müüja on õigustatud saatma kuni 5% rohkem või vähem kokkulepitud hulga.

Kartulite sorteerimine.

Üleantavad kartulid peavad olema puhtad ja terved. Kui saadetises leidub märjalt-mädanenud kartuleid, on ostja õigustatud protesteerima, kui nende hulk ületab 1% kaalust. Kartuli vigastused, hallitus või muud kuiv-mädanemised ja krõbedus (Sohorp) õigustavad protesti ainult siis, kui nende all kannatab üle 5% kaubasaadetisest.

Vigastused võetakse ainult siis arvesse, kui keskmise suurusega kartulitel on suuremad vigastused kui üksikud $\frac{1}{2}$ sm. sügavad augud, kuna krõbeduse puhul peab kannatanud olema $\frac{1}{10}$ kartulite pinnast. Protesteeritavad on saadetised, kui nimetatud vigastusi ja haigusi on üle 5% kartulitel.

Kui ei ole teisiti kokku lepitud, loetakse keskmise kvaliteedi mugulate suuruse piiriks 3,5 sm., mis tähendab, et ükski mugul ei tohi pääseda läbi rõnga, mille diameeter on nim. mõõduga (latituud kuni 3% on siiski lubatud.)

Eriti suured mugulad või ka mugulad kõrvale kalduva vormiga ei tohi ületada 5% saadetisest.

Ostja on õigustatud protesteerima, kui saadetises leidub üle 3% kartuleid 2 sm. pikkuste idudega.

Kvaliteedi alandamiseks võib lugeda kolmes ülaltoodud lõikes ettenähtud põhjused, kui nende all kannatab üle 8% saadetisest.

Kui saadeti sisaldab üle 5% kartuleid teisest sordist, teise vormiga ja välimusega kui ostetud, on ostja õigustatud protesteerima.

Kõik protsendi määrad loetakse kaalu, aga mitte arvu järele.

Vead, mis alles lossimisel ilmsiks tulevad (varjatud vead), peavad lossimisel olema teatatud.

Varajased kartulid.

Uute kartulite müügil enne 1. sept. on minimaalne mugula suurus, kui teisiti kokku ei ole lepitud, 2,5 sm. Muus osas maksavad ülaltoodud reeglid.

Ostusumma õiendamine.

Ostusumma tasutakse, kui teisiti kokku ei ole lepitud, müüja elukohal või äris hiljemalt 4

päeva jooksul peale kartulite vastuvõttu ostja poolt.

Protest puuduste üle.

Kui kaup võetakse vastu müüja elukohal, laos, jaamas või sadamas, on ostja või tema esindaja kohustatud tõstma kaebuse võimalikkude puuduste üle vastuvõtmise juures. Üleantud kartulid loetakse vastuvõetuks ka siis, kui ostja ei võta ette järelevaatust saatekohas, nagu on kokku lepitud.

Kui müüja annab kartulid üle sihtjaamas või sadamas, on ostja kohustatud lossimise juures telefoni või telegraafi teel müüja eest protesteerima saadetise võimalikkude puuduste üle. Seejuures teatab ostja vaguni numbri või laeva nime ja annab lühikese kirjelduse puuduse kohta. Telegramm peab olema saadetud hiljemalt 12 äripäeva-tunni jooksul teate saamisest, et kaup jõudis päralt. Telefonikõne peab sama tähtaja jooksul sündima. Äripäeva-tundideks loetakse aeg kella 7 kuni 17.

Vaidluste selgitamine.

Kui ostja ja müüja vahel tekib arusaamatusi mõne tehingu üle, mis käesolevate reeglite kohaselt sõlmiti, ja nemad ise ei jõua omakeskel leppele, otsustab asja vahekohus.

Kopenhaageni jaoks asutatakse alaline vahekohus, mis koosneb esimehest ja kahest kohtunikust, kõik valitud Daani Kuningliku Põllumajanduse Seltsi poolt. Üks kohtunikudest valitakse kartulimüüjate ja teine kartuliproduktentide seast. Nii esimehele kui ka kohtunikudele valitakse asetäitjad.

Läbivaatamisele tulevaist vaidlustest peab alalisele vahekohtule ette teatama 20 äripäeva-tunni jooksul arvates ajast, mil kartulite vastuvõtja on kätte saanud teate nende päralejõudmisest sihtkohta. Vahekohtu esimees ühes kahe kohtunikuga peavad niipea kui võimalik avaldama oma arvamise partii kohta ja otsustama vaidluse üle.

Provintsis valib iga pool oma kohtunikud, kes ise valivad esimehe. Teadaande tähtaeg on sama.

Vahekohtu otsus on lõplik ja tema peale ei ole apelleerimist harilikule kohtule.

Vahekohtu liikmed saavad prii reisi. Peale selle saavad: esimees 8 kr. ja liikmed 6 kr. iga päevase tegevuse eest. Edasi maksetakse iga asja eest 4 kr. kohtu kassasse.

Kui kohus teisiti ei otsusta, jagatakse kohtukulud ühejaoliselt poolte vahel.

Väliskaubandus 1929. a.

Üldläbikäik vähenes 18.044 tuh. kr. Passiviteet 5.496 tuh. krooni.

1929. a. väliskaubandus jääb ulatuslikult eelmise aasta väliskaubandusest tunduvalt maha, ja seda nii sisseveo kui ka väljaveo osas. Üldläbikäik oli väärtuse järele 240.438 tuhat krooni 258.482 tuh. krooni vastu 1928. a. Sisse veeti kaupu 501.051 tonni 122.967,5 tuh. krooni väärtuses ja välja — 444.195 tonni 117.471 tuh. kr. väärtuses. 1928. a. olid vastavad arvud: sissevedu — 469.618 tonni 131.373,5 tuh. kr. väärtuses ja väljavedu 591.113 tonni 127.109 tuh. kr. väärtuses. Lõppresultaadina osutub möödunud aasta väliskaubandus 5.496 tuh. krooniga passiivseks, 4.264 tuh. kroonilise passiviteedi vastu eelmisel aastal.

Viimaseil aastail kujunes väliskaubanduse läbikäik järgmiseks:

Väliskaubandus.

	Sissevedu	Väljavedu	Üldläbikäik 1000 kroonides	Väljaveo ülekaal— Sisseveo ülekaal—
1929. a.	122.967	117.471	240.438	— 5.496
1928. a.	131.373	127.109	258.482	— 4.264
1927. a.	96.420	105.770	202.190	+ 9.350
1926. a.	95.570	96.250	191.820	+ 680
1925. a.	96.550	96.650	193.200	+ 100

Kui lähemalt vaadelda l. a. sisseveo ja väljaveo arvustikke ja neid võrrelda eelmise aasta vastavate arvudega, siis torkab kohe silma rida suuri muudatusi, millised on saanud l. a. väliskaubanduse üldilme määrajaiks.

Sisseveo osas on olulisemaiks momentideks teravilja ja jahu sissevedu (II rühm), mis on paisunud 1928. a. suurest sisseveost veelgi kõrgemale; peale selle on nimetamisväärselt suurenenud karjasaaduste (sea- ja loomarasv), mineraalide (peamiselt kivistüsi), paberitööstussaaduste, metallide ja elektriasjanduse tarvete sissevedu. Tekstiiltööstussaaduste sissevedu on tugevasti langenud — 15.718 tuh. kroonilt 12.767 kroonile. Samuti on tunduvalt vähenenud toorja karusnahkade, kalakaupade, mitmesuguste toidu- ja maitseainete (VI rühm), loomatoidu, väetisainete, paberi toorainete, metallkaupade ja keraamika-mineraalkaupade sissevedu.

Tähtsamate ainete järele vaadatuna näitavad sisseveos tõusu nii kvantumilt kui ka väärtuse järele tubak, puuvill, raud, kivistüsi ja koks, petrooleum, nafta ja kummikaubad. Teravilja sissevedu suurenes kvantumilt 18.005 tonni võrra, kuid

väärtuse järele jäi see 1928. a. sisseveost 122 tuh. kr. võrra taha.

Üksikute liikide järele veeti teravilja sisse:

	1929. a.	1928. a.
	Tonnides.	
Rukist	63.624	49.736
Nisu	24.445	22.039
Otri	7.695	7.176
Kaeru	14.935	13.118
Maisi	3.574	4.200

Toodud andmetest näeme, et lõviosa teravilja sisseveo tõusust langeb rukki arvele. Suhkru sissevedu on kvantumilt 2.693 tonni võrra suurenenud, väärtuse järele aga 800 tuh. kr. võrra eelmise aasta sisseveost väiksem. Seletatav on see nähe peamiselt suhkruhindade langusega möödunud aastal.

Vähennemist näitavad tähtsamate sisseveoainete hulgas: heeringad, puuvillane riie, villane riie, väetisained ja toornahad. Väetisainete sisseveo tagasiminek on õieti tunduvalt, nimelt 5.803 tonni.

Väljaveo osas torkab kõige rohkem silma metsamaterjalide väljaveo suur langus, nimelt 21.463 tuh. kr. pealt 1928. a. 14.698,5 tuh. kr. peale möödunud aastal, s. o. 6.764,5 tuh. kr. võrra. Juurvilja (peamiselt kartuli) väljavedu langes 38.660 tonnilt 13.542 tonnile ehk väärtuse järele 4.052,5 tuh. kr. pealt 1.202 tuh. kroonile, s. o. 2.850 tuh. krooni võrra.

Peale metsamaterjalide ja juurvilja langes tunduvalt ka elusloomade, mineraalide, tööteldud nahkade ja nahakaupade, puutööstussaaduste, paberitööstussaaduste ja keraamika- ning muude mineraalkaupade väljavedu. Vähekesse langes veel loomariigisaaduste (toornahad), jõu- ja töömashinate, metallkaupade ja elektrimasinate ning -aparatuuride väljavedu.

Tõusnud on samal ajal tugevasti tekstiiltööstussaaduste, kalakaupade, paberi toorainete ja keemiatööstussaaduste väljavedu. Samuti näitab väärtuse järele tähelepanuväärt tõusu karjasaaduste rühm. Seemnete väljavedu on tõusnud normaalsele kõrgusele, kuna see 1928. a. langes ikalduse tagajärjel sootuks madalale.

Tähtsamate ainete järele vaadatuna näitavad väljaveos tõusu: või 1.137 tonni ehk väärtuselt 2.434 tuh. krooni, tselluloos üle 10.000 tonni ehk 1.907 tuh. kr., puuvillane lõng ja niit 476 tuh. t.

ehk 1.846 tuh. kr. võrra ja tulitikud 342 tonni ehk 130 tuh. kr. võrra.

Vineeri ja toolipõhjade väljavedu on kvantumilt 2.405 tonni võrra tõusnud, väärtuse järele aga 695 tuh. krooni võrra tagasi läinud. Samuti on linade väljavedu kvantumilt tõusnud, nimelt 5.629 tonnilt 5.865 tonnile, kuid väärtuse järele on mõõdunud aasta väljavedu 1928. a. väljaveest 591 tuh. kr. võrra väiksem. Seletatav on viimane nähe linahindade langusega. Hindade lõdvenemise tõttu saadi ka puuvillase riide arvel üldsummas vähem, vaatamata sellele, et väljaveetud kvantum 90 tonni suurem oli kui 1928. aastal.

Kartuli väljavedu läks sootuks tagasi, nimelt 38.067 tonnilt 1928. a. 13.339 tonnile l. a., ehk väärtuse järele 3.888 tuh. kr. pealt 1.124 tuh. kr. peale, mis tuleb panna peamiselt 1928. a. ikalduse arvele. Samuti tugevasti langes lihakaupade ja puusaaduste väljavedu. Viimasest vähemat langust näitavad munad, paber, tsement ja toornahad.

Kõigi ettetoodud muudatuste läbi vähenes üldine sissevedu mõõdunud aastal, võrreldes 1928. a., 8.406 tuh. kr. ja väljavedu 9.638 tuh. krooni võrra, tuues kaasa bilansi halvenemise 1.232 tuh. krooni ulatuses, ehk teiste sõnadega — passiviteedi tõusu 4.264 tuh. kroonilt 1928. a. 5.496 tuh. kroonile mõõdunud aastal.

Vaadeldes mõõdunud aasta väliskaubandust riikide järele näeme, et siin on esile kerkinud rida olulisi muudatusi. Nii on meie väljavedu Belgiasse tublisti vähenenud, sissevedu Belgiast aga teatud määral tõusnud. Vaatamata sellele jääb ka mõõdunud aasta bilanss Eesti kasuks aktiivseks, nimelt 362 tuh. krooni ulatuses 1.445 tuh. kr. suuruse aktiviteedi vastu eelmisel aastal. Samuti vähenes tunduvalt meie väljavedu Hollandisse, nimelt 4.414 tuh. kroonilt 1928. a. 2.749 tuh. kroonile l. a. Sissevedu Hollandist läks ka vähekeste tagasi, kuna bilanss jäi Eestile 728 tuh. krooniga aktiivseks.

Väljavedu Inglismaale püsib l. a. endiselt kaugelt esikohal, näidates veelgi tõusu, kuna sissevedu oli 1928. a. sisseveost väiksem.

Egiptusest, Indiast ja Itaaliast püsib kaunis suur sissevedu, võrreldes ekspordiga samadesse maadesse, mis oli sootuks väike. Väljavedu Greekasse on rõõmustavalt tõusnud, nimelt 145 tuh. kroonilt 1928. aastal 670 tuh. kroonile l. a. Sissevedu Greekast on samal ajal pisut tagasi läinud.

Kaubavahetuse läbikäik Lätiga tõusis 6.274 tuh. kroonilt 1928. aastal 8.391 tuh. kroonile l. a., kusjuures meie väljavedu Läti tunduvalt suurenes, sissevedu sealt aga vähenes, mille lõpptulemuseks oli Eestile aktiivne bilanss eel-

mise aasta passiivse bilansi asemel. Väljavedu Nõuk. Venemaal läks ligi poole võrra alla, nimelt 5.496 tuh. kroonilt 1928. aastal 2.801 tuh. kroonile l. a., kuna sissevedu N. Venemaalt tõusis, andes lõpptulemusena meile 2.403 tuh. krooniga passiivse bilansi eelmise aasta aktiivse bilansi asemel. Venemaaga sõlmitud kaubaleping astus jõusse alles 19. septembril 1929. a., nii et selle mõju mõõdunud aasta kaubavahetuses veel kiirovõrra ei saanud avalduda. Väljavedu Norrasse langes 2.129 tuh. kroonilt 1.124 tuh. kroonile, kuna sissevedu sealt püsib väiksenä. Kaubavahetus Poolaga on tõusnud 7.266 tuh. kroonilt 1928. aastal 11.552 tuh. kroonile mõõdunud aastal, kusjuures sissevedu jäi ikkagi kaugelt suuremaks kui väljavedu ja nimelt sissevedu 9.509 tuh. kr., väljavedu samal ajal 2.044 tuh. kr., nii et kaubavahetuse bilanss Poolaga osutub l. a. Eestile 7.465 tuh. krooniga passiivseks. Kaubavahetus Prantsusmaaga, mis 1928. a. oli Eestile tugevasti passiivne, on mõõdunud aastal suurel määral paranenud, lähenedes tasakaalule. Bilanss jääb küll ka l. a. Eestile 658 tuh. krooniga passiivseks, kuid tundub 1928. a. bilansi kõrval, mis oli 3.452 tuh. kr. võrra passiivne, suure edusammuna. Meie väljaveo tõus Prantsusmaale on sündinud peamiselt metsamaterjalide, paberitoorainete ja paberi arvel. Neid saadusi eksporditeerisime l. a. Prantsusmaale (klambrites eelmise aasta arvud): metsamaterjale 946 tuh. kr. (458 tuh. kr.), paberi tooraineid 1.709 tuh. kr. (1.077 tuh. kr.) ja paberit 314 tuh. kr. (13 tuh. kr.) väärtuses.

Igatahes kinnitavad need andmed, et uuendatud kaubaleping Prantsusmaaga, mis astus jõusse 29. mail l. a., on rajatud elulisele alusele, aidates mõlema lepinguosalise huve tasakaalustada ja majanduslikule koostööle anda püsivama ilme.

Väljavedu Rootsi läks l. a. tugevasti tagasi, kuna sissevedu sealt jäi ligikaudu endiseks, andes Eestile 2.828 tuh. kr. võrra passiivse bilansi 984 tuh. kr. passiviteedi asemel eelmisel aastal.

Kaubitsemise vahekorraldaksamaaga jäi endiseks, kusjuures vähekeste langes nii sissekuul väljavedu.

Eriklist huvi pakuvad l. a. kaubavahetuse tulemused Soomega, kellega praegu on käsil 1922. a. sõlmitud kaubalepingu revideerimine. Selgub, et meie väljavedu Soome on l. a. tugevasti langenud, nimelt 7.910 tuh. kroonilt 1928. a. 4.343 tuh. kroonile l. a. Sissevedu Soomest jäi samal ajal aga eelmise aasta tasapinnale (2.291 tuh. kr.). Seega hakkab kaubavahetus Soomega tasakaalule lähenema, millest tohiks järeldada,

et maksev Eesti-Soome kaubaleping ei ole mitte ühekülgsest ainult Eestile kasulik, nagu mõned Soome ringkonnad püüavad väita, vaid võimaldab tasakaalukat kaubavahetust, kui aga kumbki pool temale lepingu põhjal osaks saavad soodustused täieliselt kasutab.

Väljavedu Daani on rõõmustavalt tõusnud ja vähesel määral ka sissevedu sealt Eestisse.

Kaubitsemine Am. Ühisriikidega on tagasi läinud, nii sisse- kui ka väljaveo osas, kusjuures suurele sisseveole on endiselt vastu panna võrdlemisi väike väljavedu. Protsentuaalselt

võttes seisab sisseveos esikohal Saksamaa 30,2%-ga (1928. a. — 30,3%), teisel kohal Inglismaa — 10% (10,9%), kellele järgnevad Poola — 7,8% (4,8), Am. Ühisriigid 13,4% (18), Rootsi 5,5% (5,3), N. S. V. L. 4,2% (3,8), Prantsusmaa 3,3% (3,9) jne.

Väljaveo osas seisab Inglismaa endiselt kõvasti esikohal, võttes enda alla meie l. a. üldväljaveost 38,1% (1928. a. — 34,8%), teisel kohal Saksamaa — 26,6% (25,9%), kellele järgnevad Daani 5,7% (3,4), Läti 4,6% (1,8), Soome 3,7% (6,2), Rootsi 3,3% (4,7), Prantsusmaa 2,9% (1,3) jne.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Kas käib karskusseltsi einelaud ärimaksu alla?

Küsimus. Kavatsen rentida karskusseltsi einelaua ja palun selgitada ning teha teatavaks, kas käib nimetatud einelaud ärimaksu alla või mitte. Olen saanud selle kohta üksteisele vastukäivaid seletusi, seepärast vajan kindlat ja autoriteetset otsust.

J. T.

Vastus. Maksudevalitsuse seisukoht selle küsimuse kohta otsemaksude seaduse § 404 põhjal on järgmine:

Karskusseltside poolt asutatud söögimajad, teemajad ja puhvetid tulevad ärimaksust absoluutselt vabaks lugeda, kuna seaduse redaktsioonist nähtub (Otsemaksude seaduse § 453 p. 10 — 1921. a. redaktsioonis, „R. T.“ nr. 35 — 1921. a.), et lause lõpus väljendatud tingimused: „kui nad mitte ei ole välja renditud ja kui neis ei müüda aineid kõrvalistele isikutele“ ei käi karskusseltside kohta. Seega siis on karskusseltside einelaud ärimaksust täiesti vabad.

Tööstuse ärimaksust.

Küsimus. Mul on lukusepatöökoda, kus ma mõni aeg töötasin ühe täiskasvanud töölise ja kahe õpilasega. Sel ajal töökoda ärimaksu alla ei kuulunud. Õpilaste lahkumisel võtsin nende asemele veel ühe täieealise palgatöölise, kuid sellest peale hakati minu töökojalt nõudma ärimaksu. Palun Koja „Teatajas“ vastust, kas on ärimaksu nõudmine sel puhul põhjendatud ja seaduslik ja millise seaduse alusel see sünnib.

O. L.

Vastus. 1928. a. 25. mai seadusega („R. T.“ nr. 44 — 1928. a.) pole muudetud põhimõte, et tööstus käib ärimaksu alla, kui temas on tegevuses 2 täieealist palgatud töolist. Soodustus on antud vaid õpilaste pidamiseks ja nimelt: peale ühe täieealise palgalise töölise võib olla veel 2 õpilast, ilma et ettevõtte seepärast veel käiks ärimaksu alla. Et seadusandja soovis just erilist soodustust teha õpilaste pidamiseks, siis ei näi olevat alust seaduse seletamiseks ses mõttes, et nende kahe õpilase asemel võiks pidada ühe täieealise palgatud töölise. Otsemaksude seaduse § 468 on seni muutmata ja selle paragraafi järgi loetakse kaks alaealist (alla 17 a. vanad) või üle-eelist (üle 55 a. vanad) töolist (mitte õpilast) ühe täieealise töölise ette.

Ülaltoodust järgneb, et otsemaksude seaduse § 453 p. 34 (1928. a. redaktsioonis, „R. T.“ nr. 44 — 1928. a.) tähendatud kahe õpilase asemel ei või pidada üht täieealist töolist, küll aga ei võiks olla takistusi samas punktis tähendatud ühe palgalise töölise asemel pidada kaks alaealist (alla 17 a. vanad) või kaks üle-eelist (üle 55 a. vanad) või ühe alla 17 a. ja teise üle 55 a. töölise.

Kas võib eelmise aasta kahjud maksustamisel puhaskasust kirjutada maha?

Küsimus. Meie aktsiaselts lõpetas oma 1929. a. tegevuse puudujäägiga. Kui me selle puudujäägi kanname 1930. a. peale ette, kas on siis maksudevalitsus kohustatud seda puudujääki 1930. tegevusaasta võimaliku puhaskasu juures võtma arvesse, s. o. kas meie aktsiaseltsi mak-

sustatakse 1930. a. võimaliku puhaskasu peolt täies ulatuses, vaatamata sellele, et see puhaskasu 1929. a. puudujääki ei kata? Palume lahkesti seda küsimust selgitada.

U. P.

Vastus. Küsimus, kas arvatakse maha avalikult aru andvate ettevõtete (aktsiaseltsid jne.) puhtast kasust, mis maksustamisele kuulub, eelmiste aastate puudujäägid, on lahendatud ärimaksuseaduse § 519 määrusega, mille järgi loetakse „puhtaks kasuks, mis kasuprotsendimaksu alla käib, läinud operatsiooniaasta aruande järgi välja arvatud vahe bruttokasu ja selles pa-

ragraafis tähendatud mahaarvatavate tööliste kulude vahel sellesama aasta eest.“ Nimetatud mahaarvamiste hulgas ei ole tähendatud eelmiste aastate puudujääke, millest järgneb, et neid kulude hulka lugeda ei või. Samuti on paragraaf 519 mõtet seletanud ka end. Vene senat, kes jõudis otsusele, et maksualuse kasu väljaarvamisel tuleb brutto-kasust arvata maha vaid need kahjud, mis saadi nimelt samal aastal, mille eest maksustamine sünnib, mitte aga endiste aastate kahjud (V. Sen. uk. 24. jaan. 1922 nr. 677 ja 23. sept. 1913. a. nr. 10352).

M. P.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Sadama- ja merekaubanduse komisjoni otsusi.

Komisjon, täiendatud koosseisus, tegi koosolekul 9. mail järgmised otsused:

1. Tolli artelli asjus. Valiti alamkomisjon, härrad Domberg, Lukk ja Küll, õigusega koopteerida viljaimportööride esindajat. Alamkomisjoni ülesandeks on maksudevalitsusega kokkulepitud põhimõtete alusel töötada välja uus lepingu kava artelli ja tolli vahel, samuti ka uued tasunormid, võimalikult kontaktis artelli poolt määratud esindajatega.

2. Laevadele võõraste isikute pääsmise asjus võeti tollivalitsuse poolt kavatsatud kirjalike lubade kohta täiesti eitav seisukoht, kuid teisest küljest soovitati astuda samme, et laevadele pääsmise kontrolli peaks teravamini teostama laeva juhtkond.

3. Tuurlaevade päralejõudmise ja väljasõitmise asjus, missugused võiksid kasutada tuurlaevade maksusoodustusi, võeti seisukoht, et tuurlaevad võiksid hilineda väljakuulutatud päeva asemel järgmise päevani, kuid väljasõidu aeg peaks olema väljakuulutatud päeva jooksul, välja arvatud force majeure'i juhtum.

Tähelepanuks meie noortele.

Kaubandus-tööstuskoja laevasõidu sektsioon juhhib noormeeste, kes kevadel kooli lõpetavad või ümber vaatavad vastava tegevusala leidmiseks, tähelepanu sellele, et viimastel aegadel on määrgata puudust laevamehaanikuist. Seetõttu tu-

leks laevamehaanikuiks õppimist pidada silmas neil, kes on huvitatud masinaist ning kel on tahtmist merele minna.

Eriti soovitatav on see neile, kel on juba vilumust mehaanikatöö alal, kuna vastava kutse diplomi ja õiguste saamiseks nõutakse peale laevamehaanikute kooli kursuse ja praktilise töö laeva masinaruumis ka töökodade praktikat. Ligemate andmete saamiseks pöördagu laevamehaanikute kooli juhatuse poole, mis asub Tallinna tehnikumi juures.

Kaubandus-tööstuskoja seisukoht meremeeste maja saneerimise asjus.

Sellekohase järelepärimise peale on Koja laevasõidu sektsioon veel kord kaalunud meremeeste maja küsimust, kuna teatavasti maja ähvardab oksjoni-haamer.

Võttes arvesse, et valitsus ei ole leidnud võimalikuks tulla vastu varemalt avaldatud seisukohale, mis nägi ette, et osa majal lasuvaid võlgu võiks tasuda suurendatavate tonnaaži-maksudega laevanduse poolt, osa aga tuleks riigil, pidades silmas maja ülesandeid ja riigi kohustusi vastava hoolekande alal, võtta enda kanda, on nüüd ühinenud seisukohaga, et tonnaaži-makse maja jaoks võiks suurendada niivõrra, et need kataksid jooksvad kulud, ja kogu võla võiks tasuda 20 a. jooksul. Kuid sektsioon loodab, et riik siiski ka oma poolt tuleb vastu, et tonnaaži-makse mitte liiasti palju ei tuleks suurendada.

Ärideregister

aprillikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Gustav Friedrich B o m m, Ennustus- ja piltpostkaartide äri „Fortuna“, Tallinn.
2. A. B r i n k a — Inkasso-komisjoni büroo „Kreditor“, Tallinn, ainuisiklik äripidaja Alvine Brinka.
3. Carl-Fritz D a u g u l l, Tartu, aiatööstus.
4. Martin K a n n e, Tallinn, toiduainetekauplus.
5. Salomon Klutsik, jalanõude parandustöökoda „Tugev“, Tallinn.
6. Alide L e i k, Tartu, koloniaal- ja veinikauplus.
7. Liisa L i l l e s t e r n, Tartu, toiduainete- ja puuviljakauplus.
8. Kurt L i n d e b e r g, Mõisaküla al., pagari- ja kondiitritööstus.
9. Helene L ö h m u s, Nõmme, toiduainete-kauplus.
10. Salme Mell, Narva, autokummide vulkaniseerimise tööstus, prokurist Erich Mell.
11. Narva Laevandus Vennad J. ja S. P o l j a k o v i d, R. Kursin ja Ko., Narva, täisühing, täisosanikud Jakov Poljakov, Semjon Poljakov, Pavel Poljakov, Roman Kursin ja Timofei Aleksejev, osakapital Kr. 7.500.—
12. Liisa N i l g o, Tallinn, toiduainetekauplus.
13. Helene P i i l e m a n n, Salla v., koloniaal-kauplus.
14. Willem R a u s, Paasvere v., segakauplus.
15. Ado S a n d e r, Koonga v., pudukauplus.
16. Marie S i h t, Tallinn, toiduainetekauplus.
17. Jakob T i n g, Tallinn, autotaksid.
18. Viktor T o u a r t, Puidvere, piiritustööstus.
19. Ühistrukikoda Rakveres, Margarete L e o m a n n, Karl K r u u s i m ä g i & Ko., Rak-

vere, trüki- ja köitekoda; täisühing, täisosanikud Margarete Leomann, Karl Kruusimägi, Voldemar Sirotkin ja Karin Peterson; osakapital Kr. 30.000.—

Registreeritud muudatused:

1. A.-s. „Eesti Marmor“, Tallinn, lahkunud juhatuse liige Oskar Amberg, asemele valitud Jaan Margus, seega kuuluvad juhatusse Jaan Margus, Eduard Aule ja Hendrik Sepp.
2. K r e d i i t p a n k, Tallinn, surma läbi lahkunud juhatuse liige Arthur Uibopuu.
3. G. F. L i b l i k, Tartu, äripidaja Georg Friedrich Liblik'u surma järele ettevõtte läinud üle tema abikaasale Marie Liblik'ule ja vennale Elmar-Rudolf Liblik'ule; Elmar-Rudolf Liblik müüs oma osa Marie Liblik'ule, kes seega on praegu ainuisiklik äripidaja.
4. Vladimir M ä e b e r g, Tallinn, maksujõuetuks tunnistatud.
5. Rakvere Eesti Käsitöölise Abiandmise Selts, Rakvere, lahkunud juhatuse liige Rudolf Metsavaht, asemele valitud Leonhard Kõbas.
6. A.-s. E. M. U s v a n s k y ja P o j a d, Tartu, prokuura antud Hugo Rose'le.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Karl K o o l m e i s t e r, Valga, liha- ja vorstikauplus.
2. Ber Leivi L e w i n, Tallinn, pudukauplus.
3. Heimann Lewin, Pärnu, naha- ja kingsepatööstuste kauplus.
4. Friedrich L ö h m u s, Tallinn, kalakauplus.
5. Anette N a e l, Tallinn, toiduainetekauplus.
6. E. W a t t m a n n, Tartu, kondiitriäri ja kohvik.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
K a p p, Peeter ja tema abikaasa Alvine	18. X. 29.	Nr. 12 11. II. 30.	Valgam., Kuigatsi v.
T r e u, Otto Johani p. ja tema abikaasa Marie, Hansu t.	6. X. 29.	„	„ Koorküla.
O i m a n n, Alfred Emilie p. ja tema abikaasa Rosalie Mardi t., sünd. Leppik	21. X. 29.	„	Kaarepere v., Nõmme talu.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
Kurg, Osvald Peetri p. ja tema abikaasa Linda-Terese Kaarli t., sünd Kahre.	9. X. 29.	Nr. 12 11. II. 30.	Võrum., Koiola v.
Reimann, Jaan Tõnise p. ja tema abikaasa Eliise Jüri t., sünd. Valtenberg	29. XI. 29.	"	Vihtra, U.-Vändras.
Ottoson, Jüri Andrese p. ja tema abikaasa Liisa Andrese t., sünd. Tomson	10. X. 29.	"	Pärnum, Enge v.
Sermann, Johann Maie p. ja Rikkart, Johanna-Anna-Alvine Jaani t.	29. XI. 29.	"	—
Kärbis, Paul Johani p. ja tema abikaasa Ella Johani t.	14. VI. 29.	"	Viljandim, U.-Suislepa as.
Vallaots, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Anna Jaani t.	28. X. 29.	"	—
Peet, Arthur Jaani p. ja Kukk, Olga Emeljani t.	29. XI. 29.	"	Viljandi, Oru t. 1-a.
Vanaus, Hans Hansu p. ja Kranich, Liisa Anna t.	28. X. 29.	"	" Lossi t. 9.
Kiin, Jaan Hansu p. ja tema abikaasa Loviisa Peedi t.	"	"	Viljandim., Heimtali as.
Sukk, Hans Jüri p. ja tema abikaasa Hilda Gustavi t.	29. XI. 29.	"	Viljandi, Aasa t. 6.
Byström, Erich ja tema abikaasa Eugenie . .	18. I. 30.	Nr. 13. 14. II. 30.	Tallinn, Katusepapi 44-1.
Uustalu, Aleksander Hansu p. ja Liiv, Emilie Jaani t.	"	"	" Falkpargi 5-10.
Kessler, Rudolf ja tema abikaasa Elfriede-Alvine, sünd. Eichhorn	"	"	" Graniidi 25.
Temp, Jüri Mihkli p. ja tema abikaasa Helene, sünd. Raba	"	"	Märjamaa, v. Sõtküla k.
Buschmann, Herbert ja tema abikaasa Eveline	"	"	Tallinn, Liivamäe t. 36.
Viliberg, Johannes Jaani p. ja tema abikaasa Sidonie Gottlieb-Eduardi t., sünd. Krönström	"	"	S. Prangli saar.
Selling, Jüri ja tema abikaasa Juuli, sünd. Aibast	"	Nr. 14. 18. II. 30.	Kloostri v., Rüssa t.
Adler, Johannes Simeoni p. ja tema abikaasa Helene, Peetri t., sünd. Kuslapuu	"	"	Tallinn, K.-Kalamaja t. 4.
Schmidt, Jaan ja tema abikaasa Marie, sünd. Lipmann	"	"	" Paldiski mnt. 35.
Rogovsky, Arthur Meieri p. ja Tint, Bertha Mendli t., sünd. Magilnitzky	"	"	" Mardi 11-1.
Vagane, Ivan Ivani p. ja neiu Põld, Liisa Jüri t.	"	"	Põltsamaa v., Karja as.
Tamses, Oskar ja Pendimant Julie	1. VI. 30.	"	Tallinn, Liivamäe 31-3.
Rooba, Gustav ja tema abikaasa Mathilde, sünd. Rikas	"	"	1) Tallinn, Raud 7. 2) Tapa, Pikk 6.
Jõbeda, Johann Jüri p. ja neiu Sirk, Karli t.	25. I. 30.	"	Tallinn, Lutri 13-3.
Rindberg, Jüri ja tema abikaasa Liisa, sünd. Martinov	"	"	" Kopli 98-b.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Üks ebakohane määrus värvide sisseveo alal.

Omavalitsus on pannud raha- ja kaubandustööstusministri määruse („Riigi Teataja“ nr. 87/88 — 1925. a.), mille järgi spetsiaalvärve laevakerede veelaste osade värvimiseks tollivabalt sisse lastakse. See määrus oli sel ajal, kui see maksma pandi, täiesti otstarbekohane, kuna sel ajal Eestis puudus oma väljarenenud värvitööstus, kes oleks produtseerinud nõutavat värvi. Viie aasta möödumisel on aga seisukord märksa muutunud. Nüüd valmistavad sellekohased eesti laki- ja keemiatehased peale teiste värvide ka laevade jaoks patentvärve, mis kuuldavasti tarvitajate poolt on leidnud üldise tunnustuse.

Kuid hoolimata sellest kestab vastavate värvide tollivaba sissevedu välismaalt, mis meie oma tehaste produktsiooni levimisele on suureks takistuseks. Isegi riigiasutised, kes neid värve suuremal hulgal tarvitavad, ostavad kodumaa värvi asemel välismaa oma, kuigi omamaa saaduste kvaliteet täieliselt vastab üllesaatud nõudele. Põhjuseks olevat mainitud värvide veidi kallim hind kui tollivabalt välismaalt sisseveetud värvil.

Ei saa pidada normaalseks seisukorda, et meie oma töösturid, ostes valmistustooraineid välismaalt ja makstes nende pealt riigile kõrget tolli, mis ühtlasi valmissaaduste hinda tunduvalt tõstab, siseturul peavad võistlema välismaalt tollita sisseveetud kaubaga. Meie turu kitsus on ju üldiselt tuntud ja kui nüüd isegi riigiasutised, kes tihti osutuvad suurimaiks värvi tarvitajaiks, neid kaupu ostavad tollita otse teed välismaalt, siis surutakse sellega meie oma tööstused äärmiselt raskesse seisukorda. Määrus, mis omal ajal võis küll olla otstarbekohane, on nüüd igane ja ebakohane ning tuleks viibimata muuta. Eestil pole mingit põhjust toetada välismaa värvitööstureid ja neile võimaldada tollita värvide sissevedu, seega tehes takistusi oma tööstussaaduste levimisele. Loode-tavasti ei jäta majandusminister seda asjaolu tähele panemata.

3. autode ja sõidukite näitus

16.—19. maini 1930. a.

Reedel, 16. mail, avatakse Tallinnas „Volta“ tehaste ruumides, Soõ tän. nr. 27, 3. autode ja

sõidukite näitus, mille korraldavad koos A.-s. „Näitus“ ja Eesti Autoklubi.

Auto- ja liikumisasjandus on praegusel ajal tähtsamaid probleeme, mis majanduselu arengus väärib suurimat tähelepanu. Hobuse ja raudteega on astunud võistluses mootorjõud kõige mitmesugusemail liikumisel. Ka meil tuleb sellega arvestada ja ajaga sammuda kaasa. kuivõrra meie olud seda nõuavad.

Näitusele koondatakse ühte suure saali autode, rataste, nende osade, õlide ja kütteenite alalt kõik, mis võimaldab ülevaatliku pildi saamist praeguse aja liikumisabinõude kohta maanteedel.

Ühendust „Volta“ tehase ja südalinna vahel peavad taksiautod.

Kaubanduslik läbikäimine Belgiaga.

Meie peakonsul Brüsselis teatab, et tema poolt ellukutsutud Eesti saaduste kontor (Comptoir National des Produits d'Estonie) olevat endale kindlustanud juba kõige suurema Brüsseli kooperatiivi kaastöö, samuti ka pankade kaasaabi.

Kuna Eesti eksportöörid nõuavad maksmist fob Tallinn, siis olevat vajaline, et väljaveetav kaup väljasaatmisel oleks täpselt kontrollitud, et hoida ära pahandavad reklamatsioonid tagantjärele Belgia importööride poolt. Sel puhul pole ka liigne tuletada meele, kui tähtis oleks, et meie ärimedhed oma äriolepinguisse võtaksid rahvusvahelise kaubanduskoja vahekohtu klausli, kuna meie Kaubandus-tööstuskoda on teatavasti juba liitunud rahvusvahelise kojaga.

Majandusdelegatsiooni sõit Venesse uuesti päevakorral.

Teatavasti lükati omal ajal otsustatud majandusdelegatsiooni sõit Venesse teadmata aja peale edasi. Nüüd on Eesti-Vene kaubanduskoda üles võtnud delegatsiooni saatmise küsimuse, mida ka Koja viimane peakoosolek tarviliseks olevat pidanud. Delegatsioon kavatsetakse kujundada majandusministeeriumi, kaubandustööstuskoja, börsikomitee, Eesti ja Nõukogude Vene kaubanduskoja ja ühest metsaasjanduse

esindajast ning peale selle ka kaubitsemisest N. Venega huvitatud ettevõtete juhtivaist tegelastest. Delegatsiooni väljasõidu päev, maikuu teisel poolel, on veel kindlaks määramata. Sõidu kestvus arvatakse umbes 2 nädala peale.

Aruanne Eesti majanduslikust seisukorrast Rahvasteliidus.

9. mail astus Genfis kokku Rahvasteliidu rahanduskomitee, et arutada Rahvasteliidu nõukogule esitatud küsimusi. Muuseas tulevad läbi vaatamisele ka aruanded Eesti ning Danzigi rahandusliku seisukorra kohta.

Kaubalepingu delegatsioon sõitis Helsingisse.

Eesti delegatsioon Soome-Eesti kaubalepingu revideerimise jätkamiseks sõitis 9. mail Soome. Kuuldavasti kavatses delegatsioon teha ringsõite mõnede Soome tööstuste tundmaõppimiseks.

Telefoni otseühendus Lääne-Euroopaga.

Lähemal ajal kavatsetakse luua telefoni otseühendus Hollandi ja Inglismaaga, mille kohta nimetatud riigest on saadud vastavad ettepanekud. Nagu postipeavalitsusest kuuleme, ei olevat ühenduse loomiseks küll tehnilisi raskusi, ometi võivad ühenduse tarvitamiseks raskusi sünnitada kõrge kõnemaks. Nii tulevat kolmeminutiline kõne Hollandisse maksma vähemalt 17 ja Inglismaale koguni 22 krooni. Hiljuti avati telefoniühendus Saksamaaga, kuhu telefonikõne maksab 7 krooni ümber. Seega tuleks kõnemaks Inglismaale enam kui kolm korda kallim.

Kartuli väljaveokontrollist.

Avaldatakse käsitamiseks põllumajanduse osakonna kiri 3. V 30. a. nr. 764.

„Põllumajanduse osakond juhüb tähelepanu kartuliveo kontrolli teostamise määruse („R. T.“ nr. 76 — 1928. a.) muutmisele, mis avaldatud „R. T.“ nr. 29 — 1930. a. ja mis käsitleb just kartuli väljavedu Soome. Muudatus, võrreldes seni maksvusel olnud korraga, seisab selles, et nüüd ka lahtiselt Soome veetavad kartulid kuuluvad kontrolli alla ja kohalikel tolliametitel tuleb nende kohta ekspordööridelt nõuda kontroll-tunnistuse esildamist: Tallinnas — iga saadetise kohta,

Haapsalus, Paldiskis, Kundas ja Narvas ning Narva-Jõesuus — saadetiste kohta, mis on üle 30 tonni rasked, kuna kõigis teistes tollipunktides ei tule nõuda Soome väljaveetavate kartulite kohta kontroll-tunnistusi.“

Seega tühistuvad tollidirektori ringkirjad nr. nr. 37 — 1926. a. ja 70 — 1928./9. a.

Liha ja lihasaaduste sisseveo-kontrollist.

Täienduseks ringkirjale 23. IV s. a. nr. 40 p. 1 avaldatakse teadmiseks, et piiri-loomaarsti kontrollile kuuluvad „liha ja lihasaaduste sisseveo määruse“ („R. T.“ nr. 29 — 1930. a.) § 1 põhjal välismailt sisseveetav loomarasv, sulatamata kui ka sulatatud kujul, mitte aga n.n. kunsttoidurasvad, margariin jne., millised on valmistatud taimeõldest. Viimaste sissevedu toimub kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva seaduse („R. T.“ nr. 100 — 1926. a.) põhjal.

Soome:

Peekonitoodangu suurendamine on praegu põlevaimaid päevaküsimusi Soomes. L. a. lõpul algas peekoni valmistamist ja eksporti Turu tapamaja. Nüüd kavatses peekoni valmistamisega teha algust ka Kuopio karjamüügiühisus, kuna see hiljuti on omandanud ühe pankrotti jäänud suurema autoäri hoomed, et neis teha tarvilised ümberehitused. Uus tapamaja algab tegevust k. a. oktoobris. Alguses töötatakse ümber 60 siga nädalas ning kauba hea mineku puhul suurendatakse toodangut vastavalt võimalusile. Kolmas ettevõtte, mis peekoni valmistamiseks teeb ettevalmistusi, on Suomen karjakeskkuskunta Helsingis. Praegu on ehitusel uus eksporttapamaja (H-gis, Sörnäisis), mis läheb maksma 20 milj. Smk.; uues tapamajas võib tegevus alata alles 1931. a. keskpäiku.

Soome tööstushüpoteeği panga uuele välislaenule on Londoni rahaturg suhtunud suure tagasihoidlikkusega. Emissiooni väljakuulutamisel märgiti soovijate poolt kõigest üks kolmandik laenu summast. Inglise obligatsiooniturul maksva kombe järgi katab ülejäänud osa pankade konsortsium, kes laenu emiteerimise on võtnud enda peale.

Turismi korraldus. 22. 4. oli turismi propaganda keskoitumkond Helsingi kutsunud kokku ülemaalse nõupidamise turismi propaganda korraldamise asjus. Esindajaid oli tulnud

lõnnade, maakonnaavalitsuste, pankade, kaubanduskodade, tööstuse, ühistegeliste ja muude asutiste poolt. Nõupidamisel otsustati välismaa turistide Soome meelitamiseks ja üldse turistide asja korraldamiseks luua üks alaline korraldav keskkohat, nii nagu neid on olemas juba mitmes Euroopa maas.

Seisukord saetud puukauba turul muutub paremaks. Soome puutöösturite andmeil väheneb k. a. saeveskite toodang Soomes ja Rootsis, samuti olevat väga kahtlane, kas N.-Vene suudab parvetamisel tekkinud raskuste tõttu sel hooajal eksporteerida rohkem puukaupu kui l. a. Venelased kinnitavat juba ise, et nende toodang jääb k. a. 100.000 stand. võrra vähemaks kui 1929. a. Soome eksportööride keskel valitseb arvamine, et puuhindade langemist ei ole enam karta, ennem võivad hinnad tõusta. Puuturu seisukorra paranemist kinnitab ka asjaolu, et Inglise ostjad on hakanud sõlmima suuremaid ostulepinguid, kuna nad seni püsisid äraootaval seisukohal.

Daani:

Kopenhaageni sadamavalitsus alandab sadamamakse.

Kopenhaageni sadamavalitsuse poolt on töötatud välja ja esitatud avalike tööde ministerruumile kinnitamiseks uued sadamamaksude määrad, mis hakkavad maksma nende kinnitamise korral arvatavasti 1. juulist s. a. Kõik uued maksumäärad on võrreldes endistega enam või vähem alandatud umbes ennesõjaaegse tasapinnani. Nii on kavas pandud ette alandada Kopenhaageni sadamas seisvate laevade tonnimaksu väljalaaditavalt kaupadelt 16 ööri pealt 10 ööri peale, kui aga laev otse kai ääres ei seisa, siis 5 ööri peale endise 8 ööri asemel. Samuti on kergendused nähtud ette reisijate-liinilaevadele ja jäälõhkujad on sadamamaksust täiesti vabad. Uue tariifi maksmapanemisel väheneksid sadama sissetulekud ligi 220.000 kr. võrra.

Uue taksi avaldamisel teatame selle üksikasjad täiendavalt.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Tollikomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

Savist õllekannud reljeefsete ja maalitud ilustustega, põhjas muusika tegemiseks aparaat, mis sarnaneb äratuskellas olevale aparaadile, t.-t. § 74 p. 4-b alla kuuluvaiks kui lihtsad savist nõud kaunistusega (t.-k. otsus nr. 3694 — 17. IV 30. a.).

Tormilaterna klaasid peale mateeritud vabrikumärgiga, mis kujutab endast karu, t.-t. § 77 p. 2-b alla kuuluvaks kui valgest klaasist teosed, puhutud, võttes arvesse, et vabrikumärki ei või lugeda kaunistuseks (t.-k. otsus nr. 3678 — 17. IV 30. a.).

Kiulise materjali lisandusega kummist vöörihm tselluloidist pandlaga t.-t. § 88 p. 1-b alla kuuluvaks kui kummist teos (t.-k. otsus nr. 3692 — 17. IV 30. a.).

Rapiiri mensuurtera t.-t. § 159 p. 1 alla kuuluvaks kui mõõgatera (t.-k. otsus nr. 3702 — 17. IV 30. a.).

Kanepist põimitud nõörid, läbi-mõöduga 2—7 mm., t.-t. § 205 p. 2 alla kuuluvaks kui eraldi nimetamata posamentritöö (t.-k. otsus nr. 3697/3677 — 17. IV 30. a.).

Saksamaalt sisseveetav põletatud kips t.-t. § 65 p. 4 märkuse põhjal tollita läbilastavaks, võtte sarvesse, et põletatud kips Saksamaale sisseveol on tollivaba (t.-k. otsus nr. 3696/3568 — 17. IV 30. a.).

Valgest klaasist purk hõõrutud kaelaga ja klaasist kaanega, määratud arstidele vati ja marli hoidmiseks, t.-t. § 77 p. 2-b alla kuuluvaks kui valgest klaasist teos, puhutud (t.-k. otsus nr. 3663 — 11. IV 30. a.).

II. A. Väljaveotariifis.

Kooritud või koorimata ümmargused kuusepuust telefonipostid, paksusega üle 4 tolli ja pikkusega üle 10 inglise jala, imbutatud, t.-t. § 4 p. 1-a — aa või 1-a — bb alla kuuluvaks kui ümmargused tarbepuud, üle töötamata (t.-k. otsus nr. 3659 — 11. IV 30. a., nr. 3633 — 4. IV 30. a.).

Lisatollid.

Juhtumil, kui vabariigi valitsuse otsusega on kaup vabastatud osaliselt tollimaksust, vabariigi valitsuse otsuse tegemise päeval aga lasusid kaubal tollimaksud — toll ja lisatoll t.-s. § 232-c põhjal, tuleb arvata lisatolli kuni vab. valitsuse otsuse tegemise päevani tervest tollisummast, pärast seda — maksmata jäänud tollisummast, s. o.

vabastamata jäänud summast (t.-k. otsus nr. 3660 — 11. IV 30. a.).

Päritolutunnistuse asjus.

Päritolutunnistuse, mis välja antud Nõukogude Vene kaupade kohta ja Eestis asuva Nõukogude Vene kaubandusliku esindaja poolt, mitte vastuvõetavaks, võttes arvesse, et sääraseid päritolutunnistused ei vasta määruse nõuetele (t.-k. otsus nr. 3691 — 17. IV 30. a.).

Loomatervishoiu osakonna korraldusi.

„Vabariigi valitsuse poolt 19. III 30. a. vastuvõetud liha ja lihasaaduste sisseveo määruse“ (R. T. nr. 24 — 1930. a.) põhjal kuulub tervis-

hoidlikule kontrollile piiri-loomaarstide poolt ka välismaalt sisseveetav sulatatud loomarasv, millest kaupa seni tervishoidlikult ei kontrollitud.

Sama määruse ning vabariigi valitsuse poolt 4. aprillil s. a. kinnitatud normide alusel (R. T. nr. 29 — 1930. a.) võetakse välismaalt sisseveetava sulatatud loomarasva pealt ka riigi %-maksu, mille nõuavad sisse liha järelevaatuse asutised, kr. —03 kilogrammilt.

Loomatervishoiu osakond palub Teid lahkesti juhtida kogu tolliametite tähelepanu asjaolule, et nüüdsest peale muu lihakauba kõrval ka sulatatud loomarasva tolliametid võivad anda vabaks alles selle järele, kui tervishoidlik kontroll piiri-loomaarsti poolt on teostatud.“

Toiduainete turg.

London.

12. V. Nisu, kaal—496 Ingl. ni.	
Northern Manitoba	£ 41/3
Hard Winter	37/6
Rosario Santa	37/9
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	29/6
Austraalia	28/1 ¹ / ₂
Kansas	30/—
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —	
370 Ingl. naela	22/—
California, kaal — 424 Ingl.	
naela	32/6
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	12/6
Canada Nr. 2	—
Donau	31/9
3. V. Linad, cif.	
Riga Livonian Z. K.	60.—
Pärnu H. D.	56.—
Slanetz U/A Medium	61.—
Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
hiri sh.	112.—136 —
Daani	105.—110.—
Kanada	104.—106.—
Hollandi	91.—101.—
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	10.—13.—
Daani	11.—12.6—

8. V. Või,

Austraalia	—	—
Uus-Merimaa	—	—
Daani	132—134/—	—
Läti	—	—
„ soolatud	—	—
Eesti	—	—
„ soolatud	—	—
Siberi	130.—	—

Hamburg.

12. V. Nisu.	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 298—300
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl. 11.20
Western II, cif 100 kg. eest loco.	„ —
Hard Winter II, 100 kg. eest	
termin	„ 10.65
Ameerika jahu, 100 kg. eest	
termin	\$ 5 ³ / ₄ —6 ³ / ₄
Rukis.	
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk. 172—174
Kaerad.	
Sisemaa, tonni eest	„ 180—182
9. V. Odrad, suve	
Sisemaa, tonni eest	„ 194—212
Odrad, talve	
Sisemaa, tonni eest	„ 182—184
12. V. Suhkur.	
Hollandi, laadimisel	„ 9/—
C. S. R. — do	„ 8/6
Java, valge	„ —
Poola, laadimisel	„ 7/10 ¹ / ₂
12.V. Riis, Burmah II, 50 kg. eest	„ 14/6
Rasv.	
American Purelard eest	\$ 26 ³ / ₄
Steamlard	„ 26
12. V. Või,	
Sisemaa või I sort	Rmk. 126.—
„ „ II „	„ 113.—
„ „ III „	„ 79.—
Eesti	„ 136.—138.
Läti punane	„ 137.—139.
„ must	„ 133.—134.
Uus Merimaa	„ 137.—139.
Siberi	„ 128.—138.

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	29. IV	30. IV	1. V	2. V	3. V	5. V	6. V	7. V	8. V	9. V	10. V
Frank . . .	123.93	123.92	123.93	123.84	123.83	123.84	123.86	123.87	123.87	123.87	123.86
Dollar . . .	4.8620	4.8625	4.8615	4.8606	4.8607	4.8612	4.8610	4.8585	4.86	4.8588	4.8581
Rootsi kroon	18.09	18.091	18.09	18.093	18.09 ^{5/8}	18.102	18.11	18.105	18.107	18.108	18.107
Daani kroon	18.163	18.165	18.165	18.163	18.163	18.165	18.163	18.165	18.162	18.162	18.162
Norra kroon	18.163	18.163	18.163	18.162	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16
Saksa mark .	20.363	20.363	20.363	20.363	20.363	20.362	20.362	20.361	20.361	20.361	20.361
Soome mark	193.12	193.12	193.10	193.10	193.10	193.07	193.05	193.—	193.—	192.97	192.95
Floriin . . .	12.0796	12.0781	12.0771	12.0800	12.0781	12.0737	12.0743	12.0756	12.0756	12.0746	12.0737
Liira . . .	92.78	92.78	92.78	92.76	92.71	92.73	92.70	92.66	92.68	92.67	92.67
Helveetsia fr.	25.077	25.076	25.072	25.071	25.073	25.08	25.086	25.082	25.082	25.087	25.098
Čehhosl. kr..	164.06	164.09	164.09	164.09	164.06	164.03	164.10	164.05	163.95	163.97	163.95
Belgia frank	34.818	34.826	34.835	34.85	34.846	34.841	34.83	34.822	34.822	34.818	34.816
Šillingid . .	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.50	34.56	34.50	34.50
Pengo . . .	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt . . .	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.22	25.22	25.22
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ. . .	9.36	9.36	9.36	9.36	9.36	9.36	9.36	9.35	9.36	9.35	9.34
Eesti kroon .	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.22	18.22
Höbe p/unts	19 ^{11/16}	19 ^{5/8}	19 ^{1/2}	19 ^{3/8}	19 ^{1/2}	19 ^{9/16}	19 ^{1/2}	19 ^{7/16}	19 ^{1/2}		19 ^{5/16}
Plaat. p/unts											
Kuld p/u. .									84/11 ^{1/4}		

	B E R L I N										
	29. IV	30. IV	1. V	2. V	3. V	5. V	6. V	7. V	8. V	9. V	10. V
Naelsterling .	20.363	20.36	20.36	20.36	20.362	20.362	20.362	20.361	20.361	20.36	20.363
Frank . . .	16.43	16.435	16.435	16.435	16.435	16.44	16.44	16.44	16.435	16.44	16.435
Dollar . . .	4.188	4.188	4.1885	4.1885	4.1885	4.188	4.1885	4.1905	4.190	4.191	4.191
Rootsi kroon	112.55	112.55	112.55	112.54	112.50	112.50	112.44	112.42	112.43	112.42	112.40
Daani kroon	112.12	112.11	112.10	112.12	112.10	112.12	112.10	112.09	112.09	112.11	112.11
Norra kroon	112.09	112.08	112.11	112.10	112.09	112.09	112.10	112.10	112.09	112.09	112.10
Soome mark	10.543	10.543	10.543	10.544	10.544	10.543	10.546	10.552	10.549	10.55	10.552
Floriin . . .	168.58	168.55	168.57	168.58	168.55	168.61	168.68	168.59	168.63	168.63	168.65
Liira . . .	21.94	21.94	21.945	21.94	21.955	21.96	21.96	21.965	21.97	21.965	21.965
Helveetsia fr.	81.185	81.195	81.20	81.20	81.195	81.16	81.15	81.165	81.165	81.16	81.10
Čehhosl. kr..											
Belgia frank	58.465	58.48	58.45	58.43	58.43	58.43	58.44	58.45	58.455	58.405	58.465

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg.	44.00 - 46.00	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.	Kroonid.
„sõre, Ameerika ja Inglise „	44.00—46.00		Püülijahu:	
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski			Rukkipüü patent (ä 50 kg.)	23.50
Jahu: rukki	11.20—12.10		harilik	—
rukkipüü	19.00—20.00		„Eesti Parem“ saiajahu (ä 50 kg.)	42.50
nisu, pehme —			„Kalev“	40.00
sõre „	33.50—46.00		„Taara“	39.00
			„Kungla“	35.50
			„Sampo“	33.50

	Kroonid.		Kroonid.	
Manna	(ä 50 kg.)	46.00	Koks, kütte 1000 kg.	44.00—45.00
Granular	"	44.00	" gaasi, Tall. gaasivabrik "	35.00—40.00
" poolsõre	"	45.50	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j. 1000 kg.	6.10
" sõre	"	46.00	" I " B "	5.50
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" II " B "	4.90
Jahu: rukki	"	10.75—11.55	" III " "	2.75
" " püül	"	18.00—18.60	" fenolaat, netto	100 kg. 9.00
" nisu, pehme — sõre	"	33.70—45.70	Karbolineum A & B	" 17.—
Rukis, Eesti	"	11 —	" C gudrong	" 15.—
" Saksamaa	"	10.50	Estobituumen pigi D & E	10.25—10.75
" Poola	"	10.——10.50	" tooresõli, netto	" 7.25
Kaerad, toidu, Eesti ja Saksa	"	11.50	" raskeõli	" 10.25
" külvi	"	12.——14.—	" mootornafta	" 9.—
Odrad, õlle	"	13.—	Kütteturvas (Riigi turbatööst.) 1000 kg.	12.85
" toidu	"	12.—	Imbutusõli A netto Kohtla	100 10.00
Herned, rohelised, Vene	"	18.—	" B " "	" 9.50
" valged, Vene	"	16.50	" C " "	" 9.—
" " Hollandi	"	22.50	Raud, sordi	100 kg. 14.50
" Peluškin, külvi	"	19.—	" vits	" 18.00—30.00
Vikid	"	17.—	" plekk	" 20.00—28.50
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	"	140.00—200.00	" plekk, tsingitud	" 33.60—37.00
Riis, Burma II	"	35.50—36.00	" talad	" 13.50—14.00
Kartulid, eksport	"	2.00—2.50	Teras, inglise	" 75.00—100.00
" piirituse	"	1.90—2.40	" Saksa	" 75.00—100.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	32.—	" vedru	" 27.50—30.50
Siirup, kartuli, 420/0	"	40.—	" tõõriistade	" 73.25—85.40
Glükoos	"	38.—	Katuselakk fr. Kohtla j. netto	" 10.50
Või, eksport, I sort 30/IV—2/V	1 kg.	2.10—2.16	Raualakk fr. Kohtla j.	" 25.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	Inglitina	" 450.—
" kodumaa	"	1.09—1.15	Seatina	" 56.00—57.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	70.00—75.00	Vaskplekk, punane	" 220.00—230.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.60—1.70	" valge	" 190.00—210.00
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	22.50	Tsinkplekk	" 90.00—95.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.30—1.75	Masinaõli,	" 27.00—28.00
" Inglise	"	1.25—1.47	" Ameerika	" 29.00—31.50
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Mootorõli	" 35.40—42.70
" Keskk-Ameerika sordid	"	3.10—4.60	" Poola	" —
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.20—5.65	Autoõli, Ameerika	" 39.65—103.70
" " Orange Pekoe, Java	"	4.00—5.00	" Poola	" —
" " Moning, Hiina	"	4.10—4.70	Linaseemneõli	" 95.00—98.00
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	Värnits	" 97.00—101.00
" " " Č.-Slov.	"	30.50	Tsilindriõli, Ameerika	" 34.00—35.00
" " " Poola	"	29.25	" Vene 280 ⁰	" 33.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"		" " 320 ⁰	" 65.00—70.00
jaam Irboska ja Narva	"	3.40	" Ameerika 280 ⁰	" 31.50—36.60
Saksa	"	3.40	" " 320 ⁰	" 44.00—54.90
Heeringad, Schoti Matties	tünn	39.00—45.00	Nafta, Vene	" 12.00—13.00
Heeringad, Schoti Matfullis	tünn	42.00—49.00	" Ameerika	" 12.00—13.00
Islandi	"	20.00	" Poola	" —
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.95—1.05	Petrooleum, Vene, sisternid ja	
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.45—0.75	vaadid	" 20.00—21.15
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	14.50	" Am., sistern. ja vaadid	" 20.00—21.15
" päevalille	"	12.00	Bensiin, Vene	" 41.40
" suhkrupeedi	"	5.00	" II sort	" 38.65
" kookos	"	15.50	Bensiin, Ameerika	" 41.40
Jahu, päevalille	"	12.50	Eesti traktorbensiin	" 16.20—17.00
Segajõutoit I s.	"	14.50	Pesusooda, kodumaa	" 9.50—10.00
" II s.	"	12.50	Seebikivi	" 27.00—30.00
Soja tangud	"	16.—	Värvid nigros., veessulav, välism.	" 5.50
Nisukliid	"	7.50—8.50	" tsinkvalge, välism.	1 kg. 0.80
Puuvillane riie, Bjas netto	meeter	0.57—0.72	" tinavalge, "	" 0.89
" Mitkal, "	"	0.44—0.53	" ooker, "	" 0.17—0.24
Lina, Petseri saatejaam	1000 kg.	1006.50	Väetisained, salpeeter, Norra	100 kg —
" Võru	"	945.50	" Čiili	" 20.80
" Liivi	"	854.00	" superfosfaat 18—20%	" 6.40
" Tartu	"	854.00	" Thomasjahu 17—18%	" 6.30
Kivistüsi, auru, Yorkshire,			" Lubjasalpeeter	" 20.—
2 korda pestud	1000 kg.	28.00—28.50	Kaalisool	" 40% 10.45
" " Newcastle	"	26.50—27.00	" Kalniit 12%	" 4.50
" sapa	"	20.00—30.00	Vävelhapuammoniaak	" 22.—

Krediit Pank,

Talinnas.

Osakonnad: Abjas, Antslas, Haapsalus, Hiiumaa, Jõhvis, Narvas, Nõmmel, Tapal, Tartus, Türil, Viljandis ja Võrus.

Aktiva.	ÄRISEIS 31. DETSEMBRIL 1929. AASTAL.		Passiva.
Kassa ja arved teistes pankades . Kr.	750.006 13	Aktsiakapital	Kr. 1.400.000.—
Väärtpaberid „	357.314.13	Tagavarapital „	394.200.—
Välisraha ja vekslid välisvaluutas „	680 522.31	Amortisatsioonikapital „	336.843.32
Laenud „	16.778.056.—	Ametnikkude abiandmise kassa . „	116 293.54
Korrespondendid:		Hoiusummad „	12.763.256.82
„Loro“ . . Kr.	91.643.08	Korrespondendid:	
„Nostro“ . „	527.125.93	„Loro“ . . Kr.	721.904.25
Osakonnad „	1.729.593.38	„Nostro“ . „	434.347.77
Garantid ja akkreditiiivid . . . „	7.462.812.17	Osakonnad „	1.156.252.02
Kinnisvara „	1.889.486.48	Avaal kreditorid „	7.462.812.17
Muud aktivad „	891.794.69	Rediskont ja laenud teistes pan- kades „	4.141.993.65
		1929. a. puhaskasu „	212.557.49
		Muud passivad „	1.376.375.06
	Kr. 31.158.354.33		Kr. 31.158.354.33

Inkasso-dokumente Kr. 1.634.475,36 väärtuses.

JUHATUS.

Kulud.	KULUDE JA TULUDE ARVE 1929. A.		Tulud.
Palgad ja ärikulud Kr.	606.411.45	Saadud 0/0%	Kr. 1.904.722.69
Makstud 0/0% „	1.461.889.34	Saadud komisjon	405.030.36
Makstud komisjon. „	26.213.18	Kustutatud nõudmistest tagasi saadud „	19.525.46
Kahtlaste võlgade mahakirjutamine „	146.644.73	Mitmesugused sissetulekud . . . „	137.142.63
Kursikahjud ja vallasvara kustut. „	17.704 45	1928. a. kulude ja tulude arve saldo „	5.000.—
1929. a. puhaskasu „	212.557.49		
	Kr. 2.471.421.14		Kr. 2.471.421.14

1929. A. PUHASKASU JAOTUS.

Tagavarapitaliaks	Kr. 21 800.—
Dividendiks 8%	„ 112.000.—
Juhatuse ja nõukogu tasuks	„ 21.300.—
Ametnikele lisatasuks	„ 21.300.—
Riigimaksudeks, 1930. a. peale ettekandmi- seks ja juhatuse käsutusse määrata heategevaks otstarbeks	„ 36.157.49
	Kr. 212.557.49

Dividendi maksmine algab 1. juun. s. a.